

UNDP
Kosovo

Izveštaj istraživanja

Puls javnosti

XXII

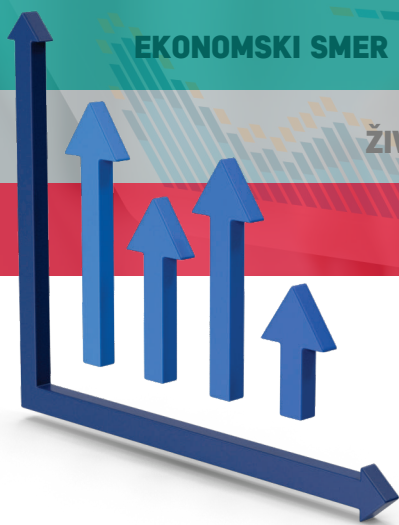
POLITIČKI SMER

LIČNA BEZBEDNOST

EKONOMSKI SMER

ŽIVOTNA SREDINA

COVID-19

APRIL 2022

Stavovi iskazani u ovom dokumentu su stavovi i mišljenja ispitanika iz istraživanja i ne predstavljaju nužno stavove niti UNDP, niti USAID.

Sadržaj

Izvršni rezime	07
Ključni indikatori istraživanja Puls Javnosti (Public Pulse)	09
Politički smer	10
Lična bezbednost	12
Indeksi ekonomskog poverenja i demokratizacije	13
Ekonomski smer	18
Glavni problemi sa kojima se Kosovo trenutno suočava	19
Zapošljavanje prema sposobnostima i zaslugama i u javnom i u privatnom sektoru	21
Percepcije u vezi sa korupcijom velikih razmera	23
Stavovi u vezi sa glasanjem	25
Životna sredina	30
COVID-19	36
Metodologija	39
Ponderisanje ukupne populacije	40
Izračunavanje indeksa	41

Spisak tabela

Tabela 1 Nivo zadovoljstva ispitanika u vezi sa ključnim izvršnim, zakonodavnim i pravosudnim institucijama na Kosovu	10
Tabela 2 Analiza trenda komponenti DI	16
Tabela 3 Analiza trenda komponenti ECI	17
Tabela 4 Percepcije o rasprostranjenosti korupcije velikih razmera u javnim i međunarodnim institucijama na Kosovu	24

Spisak slika

Slika 1 Zadovoljstvo ispitanika političkim smerom Kosova	11
Slika 2 Procenat ispitanika koji bi se pridružili političkim protestima	12
Slika 3 Percepcija ispitanika po pitanju bezbednosti	12
Slika 4 Indeksi demokratizacije i ekonomskog poverenja	14
Slika 5 Nivo zadovoljstva ispitanika ekonomskim smerom Kosova	18
Slika 6 Percepcije o velikim problemima sa kojima se Kosovo trenutno suočava	20
Slika 7 Percepcije uloge meritokratije u zapošljavanju u javnom sektoru	22
Slika 8 Percepcije uloge meritokratije u zapošljavanju u javnom naspram privatnog sektora	23
Slika 9 Razlozi ispitanika koji stoje iza njihove procene stepena korupcije na Kosovu	25
Slika 10 Percepcija ispitanika o tome da li njihov glas može da promeni situaciju na Kosovu	26
Slika 11 Percepcija muškaraca i žena o tome da li njihov glas može promeniti situaciju na Kosovu	27
Slika 12 Percepcija različitih zajednica o tome da li njihov glas može promeniti situaciju na Kosovu	28
Slika 13 Verovatnoća da će ispitanici glasati ako se centralni izbori održe uskoro	28
Slika 14 Verovatnoća da će ispitanici glasati i preferencije glasanja, etnički raščlanjeni podaci	30
Slika 15 Svest ispitanika o pravu na život u zdravom i čistom okruženju	31
Slika 16 Svest ispitanika o njihovom pravu na život u zdravoj i čistoj sredini, etnički raščlanjeni podaci	32
Slika 17 Svest ispitanika o potencijalnim ekološkim pretnjama za sopstveno zdravlje i zdravlje porodice	33
Slika 18 Svest ispitanika o potencijalnim ekološkim pretnjama po zdravlje i zdravlje porodice, etnički raščlanjeni podaci	34
Slika 19 Svest ispitanika o uticaju klimatskih promena na Kosovu	35
Slika 20 Svest ispitanika o uticaju klimatskih promena na Kosovu, etnički raščlanjeni podaci	35
Slika 21 Uticaj situacije koju je stvorio COVID-19 na ekonomsko blagostanje i na fizičko i mentalno zdravlje	36
Slika 22 Uticaj situacije koju je stvorio COVID-19 na ekonomsko blagostanje, fizičko zdravlje i mentalno zdravlje, etnički raščlanjeni podaci	37
Slika 23 Zadovoljstvo reakcijom i odgovorom javnih institucija na krizu izazvanu izbijanjem COVID-19	38
Slika 24 Zadovoljstvo odgovorom javnih institucija na krizu izazvanu izbijanjem COVID-19, podaci podeljeni prema etničkoj grupi	39

Izveštaj istraživanja

Puls javnosti XXII

Izvršni rezime

Izveštaj Puls Javnosti (Public Pulse) je dvogodišnja publikacija koja pruža pregled deset ključnih indikatora izvedenih iz odgovarajućih istraživanja javnog mnjenja, sa ispitanicima starijim od 18 godina na Kosovu.¹ Javni puls XXII je zasnovan na istraživanju javnog mnjenja sprovedenom od 6. do 24. aprila 2022. godine, sa 1.306 ispitanika iz svih etničkih zajednica na Kosovu. Podaci i indikatori iz istraživanja javnog mnjenja raščlanjeni su prema etničkoj pripadnosti i po polovima kako bi se dobile detaljne informacije o razlikama u percepcijama o razvojnim problemima sa kojima se suočavaju građani Kosova.

Nivo zadovoljstva radom izvršne vlasti zabeležen je na 47,2%, što je pad od 0,4 procentna poena u odnosu na anketu oktobar–novembar (jesen) 2021. kada je iznosio 47,6%. Nivo zadovoljstva radom premijera zabeležen je na 52,6% (53,2% u jesen 2021. godine), dok je kod predsednika Skupštine Kosova 54,4% (55,4% u jesen 2021. godine). Nivo zadovoljstva predsednikom zabeležen je na 58,4% u odnosu na 55,2% koliko je zabeleženo u jesen 2021. godine. Povećana je stopa zadovoljstva radom sudova, kao i Kancelarijom glavnog tužioca, sa 39,1%, odnosno 37,1%, u poređenju sa 33,9%, odnosno 34% u jesen 2021.

Indeks demokratizacije (DI) je porastao za 0,07 poena (1,66) u odnosu na jesen 2021. kada je iznosio 1,59 poena. Sa druge strane, indeks ekonomskog poverenja (ECI) je smanjen za 0,54 poena (0,98) u odnosu na jesen 2021. kada je iznosio 1,52 poena. I DI i ECI se mere na skali od 0 poena (minimum) do 3 poena (maksimum), pri čemu se vrednosti ispod 1,5 smatraju negativnim, dok one iznad 1,5 prikazuju pozitivan stav većine ljudi u pogledu demokratizacije i ekonomskog indeksa.

Nešto veći broj ispitanika bio je spreman da protestuje iz političkih razloga u aprilu 2022. (37,6%) nego u jesen 2021. (35,6%). Podaci raščlanjeni po etničkoj pripadnosti pokazuju porast spremnosti za proteste među kosovskim Albancima, ali pad među kosovskim Srbima i pripadnicima drugih kosovskih zajednica. Rejting među kosovskim Albancima iznosio je 39,4% u poređenju sa 37,1% u jesen 2021. godine, rejting među kosovskim Srbima je bio 6,7% u poređenju sa 7,1% u jesen 2021. godine i 30% među pripadnicima drugih kosovskih zajednica u poređenju sa 30,8% u jesen 2021.² Najveći udeo nezadovoljnih političkim smerom na Kosovu bio je među kosovskim Albancima (43,2%), zatim pripadnicima drugih kosovskih zajednica (34,5%) i kosovskim Srbima (33,8%). Etnička zajednica koja je imala najveći udeo pripadnika koji nisu bili ni zadovoljni ni nezadovoljni političkim smerom su kosovski Srbi (57,1%). Sve u svemu, 42,6% ispitanika je bilo nezadovoljno, a 23,16% zadovoljno trenutnim političkim smerom Kosova.

¹ Za UNDP, pozivanje na Kosovo se shvata u kontekstu Rezolucije Saveta bezbednosti 1244 (1999).

² Za potrebe ovog istraživanja javnog mnjenja, termin „ostale kosovske zajednice“ uključuje kosovske Aškalije, kosovske Bosance, kosovske Egipćane, kosovske Gorance, kosovske Rome i kosovske Turke.

Rezultati istraživanja javnog mnjenja iz aprila 2022. pokazuju povećanje osećaja sigurnosti među ispitanicima, sa 80,4% osećanja bezbednosti kada su napolju, u poređenju sa 73,6% u jesen 2021. Podaci razvrstani po polu pokazuju jednak osećaj bezbednosti i kod žena (80,5%) i kod muškaraca (80,4%). Osećaj bezbednosti među kosovskim Srbima je smanjen za 3,9 procentnih poena, pri čemu se 46,1% osećalo bezbedno u aprilu 2022. godine, u poređenju sa 50,9% u jesen 2021. Slično prethodnoj anketi, najveći nivo osećaja bezbednosti zabeležen je među pripadnicima drugih kosovskih zajednica, pri čemu se 88,5% (85% u jesen 2021.) oseća bezbedno kada su na ulici, a zatim sledi 81,6% kosovskih Albanaca koji su se osećali bezbedno kada su napolju (73,6% u jesen 2021.).

Anketa Puls javnosti u aprilu 2022. takođe se dotakla najhitnijih problema sa kojima se Kosovo trenutno suočava. Nalazi pokazuju promenu u odnosu na prethodnu anketu u tri glavna pitanja koja utiču na društveno blagostanje: cene osnovnih zaliha koje su pretekle probleme životne sredine kao treće najhitnije pitanje. Najveća tri glavna problema prijavljena tokom ovog istraživanja su nezaposlenost (36,4%), siromaštvo (21,1%) i cene osnovnih potrepština (7,7%). Zdravstvena zaštita (5,7%) i korupcija (5%) bili su među prvih pet problema koje su ispitanici identifikovali. Vredi napomenuti i da je u odnosu na jesen 2021. godine (9,3%), stopa onih koji su korupciju smatrali velikim problemom opala za 4,3 procentna poena. Kosovski Srbi smatraju da su nezaposlenost (20,5%), cene javnih komunalnih usluga (14,8%) i snabdevanje električnom energijom (11,4%) tri najhitnija pitanja, dok je za ostale kosovske zajednice najveći problem bila nezaposlenost (48%), a zatim siromaštvo (20,5%) i problemi urbanog prostora (13%). Za kosovske Albance, nezaposlenost (36,5%), siromaštvo (21,9%) i cene osnovnih artikala (8,1%) su tri glavna problema na Kosovu. Ukupno 75% ispitanika smatra da zapošljavanje u javnim institucijama Kosova nije zasnovano na zaslugama, za razliku od jeseni 2021. godine kada je 73% verovalo da to jeste slučaj. U proseku, 22,2% ispitanika je izjavilo da smatra da je korupcija velikog nivoa prisutna u javnim i međunarodnim institucijama na Kosovu, što je smanjenje od 1,2 procentna poena u odnosu na jesen 2021. godine (23,4%).

Što se tiče prava na život u zdravoj životnoj sredini, 9% ispitanika je reklo da zna mnogo o ovoj temi, 32,5% je navelo prosečan nivo znanja, a 41,4% ispitanika je izjavilo da malo zna o ovoj temi. Ukupno 17,1% njih reklo je da nemaju znanja o svom pravu da žive u čistoj i zdravoj životnoj sredini, što je pad od 10,4 procentna poena u odnosu na jesen 2021. (27,5%).

Ukupno 38,1% ispitanika veruje da njihov glas može da utiče na promene, za razliku od 26,6% njih koji ne veruju da njihov glas može uticati na promene na Kosovu. Ukupno 76,7% ispitanika bi glasalo za određenu političku partiju ili koaliciju ako bi se centralni izbori održali u bliskoj budućnosti. Ukupno 62,5% ispitanika izjavilo je da je COVID-19 imao negativan uticaj na njihovo ekonomsko blagostanje. Ukupno 48,1% ispitanika izjavilo je da to negativno utiče na njihovo fizičko zdravlje, a 52,6% navelo je da negativno utiče na njihovo mentalno zdravlje. Merama koje je preduzela izvršna vlada za sprečavanje širenja COVID-19 zadovoljno je ukupno 35,5 odsto.

Dodatni podaci dobijeni putem ove i prethodnih anketa biće dostupni na Javnoj platformi za vizuelizaciju podataka iz istraživanja Puls Javnosti [Public Pulse Data Visualization Platform and ASKData](#).³

Ključni indikatori istraživanja Puls Javnosti

Istraživanje javnog mnjenja iz aprila 2022. godine pokazalo je da je u proseku 48,4% ispitanika bilo zadovoljno radom centralnih institucija Kosova u poređenju sa 47% u jesen 2021, 51,4% u maju 2021, 27,5% u decembru 2020. i 42,5% u aprilu 2020.

Zadovoljstvo radom predsednika Kosova iznosilo je 58,4% u poređenju sa 55,2% u jesen 2021. i 63,7% u maju 2021. godine. Zadovoljstvo radom premijera zabeleženo je na 52,6% (53,2% u jesen 2021. i 59,5% u maju 2021.). Zadovoljstvo Izvršnim kabinetom Kosova iznosilo je 47,2% u poređenju sa 47,6% u jesen 2021. godine i 59,1% u maju 2021. godine. Stepenn zadovoljstva predsednicom Skupštine bio je 54,4% (55,4% u maju 2021. godine), dok je zadovoljstvo radom Skupštine Kosova bilo na nivou od 50,2% (50,3% u jesen 2021. i 52,9% u maju 2021.).

Uočen je porast zadovoljstva radom sudova (39,1%) u odnosu na 33,9% u jesen 2021. godine i 34,6% u maju 2021. godine. Ovo je najveći nivo zadovoljstva radom sudova u istraživanjima javnog mnjenja. Sličan porast zadovoljstva zabeležen je i u odnosu na Kancelariju glavnog tužioca. Ukupno 37,1% ispitanika ima pozitivan stav o radu Kancelarije glavnog tužioca, u poređenju sa 34% u jesen 2021. i 30,8% u maju 2021. Ovo je najveći nivo zadovoljstva zabeležen od aprila 2014. kada je nivo zadovoljstva radom Kancelarije glavnog tužioca iznosio 38,1%. Sve u svemu, zadovoljstvo ljudi pravosuđem pokazuje stabilan porast od 2019. godine, kao što je prikazano u tabeli ispod.

48.4%

ispitanika bilo zadovoljno radom
centralnih institucija Kosova

³ Platforma za vizuelizaciju podataka:

<https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiaNTUzMjZjAtNmZmOWY2MTNiMTBliwidCI6ImIzZTVkYjVILTISNDQtNDgzNy05OWY1LTc0ODhhY2U1NDMxOSIsImMiOjhh9>

ASKData je platforma Kosovske agencije za statistiku: <https://askdata.rks-gov.net/PXWeb/pxweb/sq/askdata/>

Tabela 1 Nivo zadovoljstva ispitanika u vezi sa ključnim izvršnim, zakonodavnim i pravosudnim institucijama na Kosovu

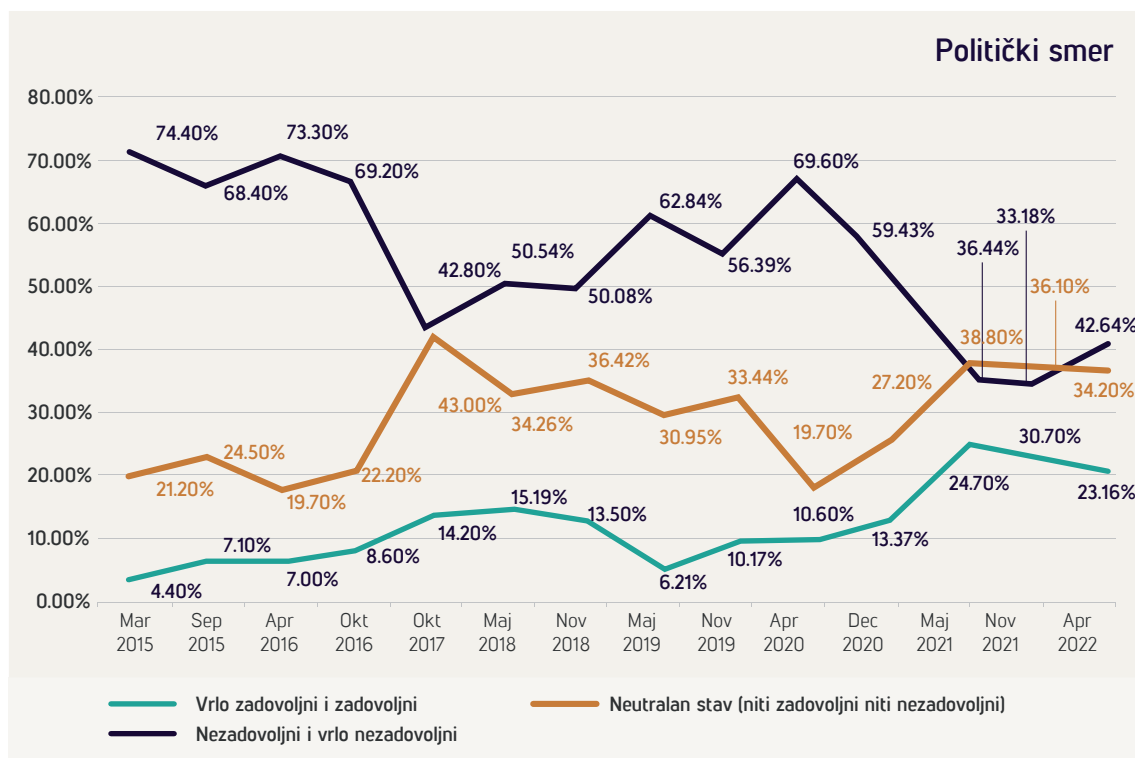
Politički indikatori		Apr 2016	Okt 2016	Okt 2017	Maj 2018	Nov 2018	Maj 2019	Nov 2019	Apr 2020	Dec 2020	Maj 2021	Nov 2021	Apr 2022	Trend
Zadovoljstvo izvršnim kabinetom	Izvršni kabinet	17.80%	20.20%	32.40%	30.00%	31.30%	17.70%	14.40%	60.70%	21.30%	59.10%	47.60%	47.20%	
	Premijer	18.30%	19.70%	42.30%	33.20%	35.10%	36.50%	20.70%	65.40%	23.00%	59.50%	53.20%	52.60%	
Zadovoljstvo Skupštinom	Skupština	17.30%	18.90%	31.70%	32.90%	36.10%	19.60%	18.60%	33.40%	22.60%	52.90%	50.30%	50.20%	
	Predsednik Skupštine	24.30%	24.90%	36.00%	31.50%	36.30%	23.60%	20.50%	72.40%	46.70%	59.20%	55.40%	54.40%	
Zadovoljstvo predsednikom	Predsednik	45.70%	25.50%	37.60%	39.10%	38.40%	20.40%	21.20%	18.70%	33.90%	63.70%	55.20%	58.40%	
Zadovoljstvo pravosuđem	Sudovi	18.70%	22.10%	36.90%	31.20%	37.80%	18.70%	13.60%	24.80%	23.00%	34.60%	33.90%	39.10%	
	Tužilaštvo	16.90%	16.30%	33.10%	29.90%	35.30%	16.40%	14.20%	22.30%	23.00%	30.80%	34.00%	37.10%	

Politički smer

Udeo ispitanika koji su bili veoma zadovoljni ili zadovoljni političkim smerom Kosova smanjen je za 7,5 procentnih poena (23,2%) u odnosu na jesen 2021. (30,7%), kada je to predstavljalo najviši nivo zadovoljstva ikada zabeležen u Pulsu javnosti. Shodno tome, broj onih koji su veoma nezadovoljni ili nezadovoljni političkim smerom Kosova je porastao, sa stopom nezadovoljstva od 42,6%. Ovo je povećanje stope nezadovoljstva za 9,4 procentna poena u odnosu na jesen 2021. godine (33,2%) kada su istraživanja javnog mnjenja zabeležila najniži nivo nezadovoljstva. Međutim, ova stopa nezadovoljstva je niža nego u decembru 2020. (59,4%) i aprilu 2020. godine (69,6%). Broj onih koji su bili neutralni smanjen je (34,2%) u odnosu na jesen 2021. (36,1) i maj 2021. (38,8%).

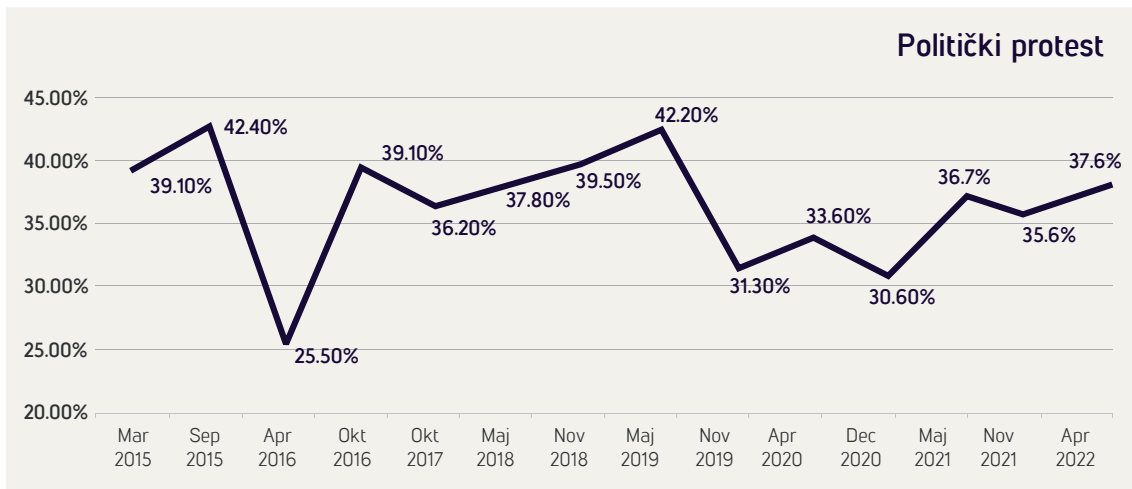
Podaci raščlanjeni po polovima pokazuju blagu razliku između muškaraca i žena u pogledu zadovoljstva političkim smerom Kosova, pri čemu je 23,9% muškaraca i 22,3% žena veoma zadovoljno ili zadovoljno. Međutim, čini se da su žene nezadovoljnije (34,1%) nego muškarci (31,2%) političkim smerom Kosova. Podaci razvrstani po etničkim grupama pokazuju sličnost u nivou zadovoljstva političkim smerom Kosova među kosovskim Albancima (23,8%) i drugim kosovskim zajednicama (23%). Nivo zadovoljstva kosovskih Srba bio je nešto niži (8,1%) nego u prethodnoj anketi (9,1% u jesen 2021). Najveći nivo nezadovoljstva zabeležen je među kosovskim Albancima (43,2%), zatim pripadnicima ostalih kosovskih zajednica (34,5) i kosovskim Srbima (33,8%).

Procenat onih koji su bili neutralni u proceni političkog smera Kosova bio je prilično visok, uz 57,1% kosovskih Srba, 42,5% pripadnika ostalih kosovskih zajednica i 32,8% kosovskih Albanaca koji su bili neutralni.

Slika 1 Zadovoljstvo ispitanika političkim smerom Kosova

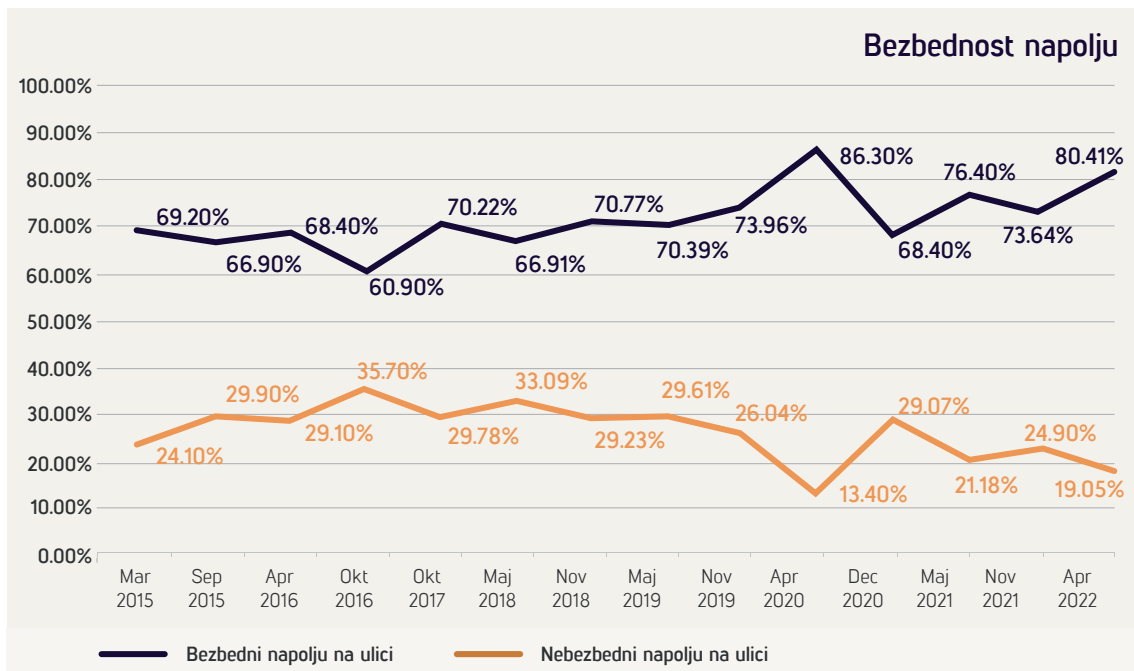
Broj onih koji su spremni da se pridruže političkim protestima porastao je za 2 procentna poena od jeseni 2021. Ukupno 37,6% ispitanika bilo je spremno da se pridruži političkim protestima u aprilu 2022. naspram 35,6% u jesen 2021. Ovaj broj je veći nego u decembra 2020. (30,6%), aprila 2020. (33,6%) i novembra 2019. (31,3%), ali niže nego u maju 2019. (42,2%). Podaci razvrstani po etničkim grupama pokazuju da su kosovski Albanci bili spremniji da protestuju od kosovskih Srba i pripadnika drugih kosovskih zajednica. Konkretno, 39,4% kosovskih Albanaca je bilo spremno da protestuje, za razliku od 6,7% kosovskih Srba i 30% pripadnika drugih kosovskih zajednica. U odnosu na jesen 2021. godine, spremnost kosovskih Srba i pripadnika drugih kosovskih zajednica da protestuju iz političkih razloga blago je opala sa 7,1% na 6,7%, odnosno sa 31% na 30%. Broj kosovskih Albanaca koji su bili spremni da protestuju iz političkih razloga porastao je za 2,3 procentna poena u odnosu na jesen 2021 (37,1%).

Slika 2 Procenat ispitanika koji bi se pridružili političkim protestima

Lična bezbednost

Da bi se izmerila percepcija javne bezbednosti, ispitanici su upitani da li se osećaju bezbedno ili nebezbedno dok su na ulici, u smislu potencijalnog nasilja i kriminala. Nalazi ukazuju na povećanje percepcije bezbednosti za 6,8 procentnih poena (80,4%) u odnosu na jesen 2021. godine (73,6%). Najviši nivo bezbednosti zabeležen je u aprilu 2020. godine, kada je 86,3% ispitanika izjavilo da se osećaju bezbedno u pogledu potencijalnog nasilja i kriminala.

Slika 3 Percepcija ispitanika po pitanju bezbednosti

Podaci razvrstani po polovima pokazuju isti osećaj sigurnosti između žena (80,5%) i muškaraca (80,4%). Percepcija bezbednosti porasla je za 9 procentnih poena kod žena u odnosu na jesen 2021. (71,5%) i za 5 procentnih poena kod muškaraca (75,4%). Podaci razvrstani po etničkim grupama pokazuju blagi pad u percepciji bezbednosti među kosovskim Srbima, pri čemu se 46,1% oseća bezbedno napolju. Percepcija bezbednosti među kosovskim Srbima u jesen 2021. bila je 50,9%. Vredi napomenuti da je percepcija bezbednosti među kosovskim Srbima bila veća nego u maju 2021. (34,8%) i slična kao u aprilu 2020. (46,2%) i decembru 2020. (46,2%), kada su zabeleženi podaci o bezbednosti. Slično prethodnoj anketi, najveća percepcija bezbednosti zabeležena je među pripadnicima drugih zajednica na Kosovu, pri čemu se 88,5% njih (85% u jesen 2021.) oseća bezbedno kada su na ulici. Ukupno 81,6% kosovskih Albanaca osećalo se bezbedno kada su napolju, u poređenju sa 73,6% u jesen 2021.

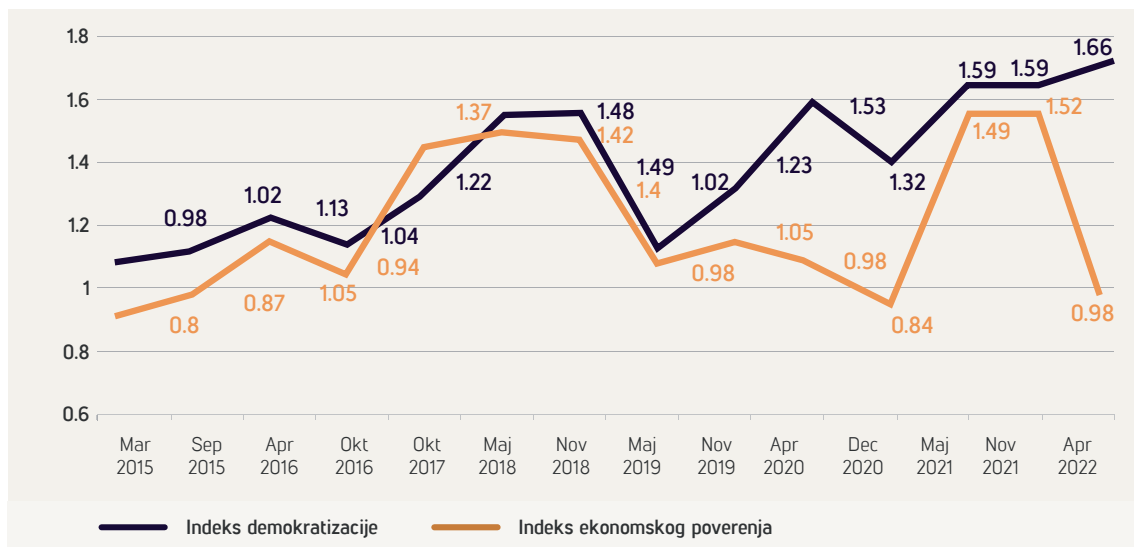
Indeksi ekonomskog poverenja i demokratizacije

Istraživanje javnog mnjenja iz aprila 2022. godine zabeležilo je povećanje demokratskog indeksa (DI) i smanjenje indeksa ekonomskog poverenja (ECI).⁴ Konkretnije, trenutni DI je povećan za 0,07 poena (1,66) u odnosu na jesen 2021, kada je iznosio 1,59 poena. Ova cifra sugeriše da je više od polovine stanovnika Kosova imalo pozitivan stav o demokratskim procesima na Kosovu.

Za razliku od jeseni 2021, kada je većina ljudi imala pozitivan stav o ekonomskim izgledima Kosova (1,52 poena), u aprilu 2022, manje od polovine ljudi je imalo ovu pozitivnu percepciju (0,98 poena). Kao što je prikazano na grafikonu ispod, ova cifra je takođe niža i u odnosu na maj 2021. godine, kada je iznosila 1,49 poena.

⁴ DI i ECI su kontinuirane mere od 0 do 3, u kojima ocena od 0 do 1,5 znači da većina stanovništva negativno gleda na demokratizaciju ili ekonomske trendove, a ocena od 1,5 do 3 znači da većina stanovništva gleda na demokratizaciju ili ekonomski trendovi pozitivno.

Slika 4 Indeksi demokratizacije i ekonomskog poverenja

I DI (ID) i ECI (IEP) se sastoje od niza komponenti koje se koriste za generisanje odgovarajućih indeksa. DI se sastoji od devet komponenti prikazanih u tabeli 2 ispod. Na pitanja za ovaj indeks se može odgovoriti sa „Da, u potpunosti“, „Da, uglavnom“, „Ne toliko“ ili „Nikako“. Tabela 2 pokazuje procenat ispitanika koji su na devet pitanja odgovorili sa „Da, u potpunosti“ ili „Da, uglavnom“. Da bi se utvrdilo koji indikatori su uticali na povećanje DI, podaci iz istraživanja javnog mnjenja iz aprila 2022. upoređeni su sa onima dobijenim u prethodnim istraživanjima javnog mnjenja. Nalazi otkrivaju da su, osim pravosuđa, sve ostale komponente DI navedene u tabeli 2 zabeležile porast u odnosu na jesen 2021. Ukupno 73,4% ispitanika veruje da su izbori na Kosovu demokratski i da prate međunarodne standarde, u poređenju sa 70,9% u jesen 2021, 70,4% u maju 2021, 45,9% u decembru 2020. i 66,3% u aprilu 2020. godine, što ovo čini najvišom procenjenom komponentom DI. Ukupno 67,5% smatra da Skupština prati učinak izvršne vlasti, u poređenju sa 63% u jesen 2021, 60,1% u maju 2021, 45,6% u decembru 2020. i 58% u aprilu 2020. Jedina komponenta koja je zabeležila pad u poređenju sa do jeseni 2021. godine (44,9%) i inače najniže ocenjena komponenta jeste pravosuđe, sa 41,7% pozitivnih ocena ispitanika. Međutim, pravosuđe je na višem nivou nego u maju 2021. (37,5%), ali niže nego u novembru 2018. godine, kada je zabeležena najveća pozitivna ocena (46%). Ukupno 69,6% ispitanika smatra da mediji uživaju slobodu izražavanja – što je povećanje od 8,9 procentnih poena u odnosu na jesen 2021. (60,7%) i slično kao u maju 2021. (69,2%), a takođe je više nego u decembru 2020. (57,9%). Uočeno je i povećanje percepcije o ulozi organizacija civilnog društva kao istinskih posmatrača izvršne vlasti, pri čemu 61,9% veruje da je tako, u poređenju sa 55,6% u jesen 2021, 56,6% u maju 2021, 45,8% u decembra 2020. i 50,7% u aprilu 2020.

Sličan nivo zadovoljstva može se primetiti i radom lokalne uprave i centralne izvršne vlasti. Dok je prvi imao porast sa 54,9% u jesen 2021. na 55,8 u aprilu 2022. godine, drugi je imao porast sa 49,3% u jesen 2021. na 56,8% u aprilu 2022. Uočen je porast pozitivnih odgovora na pitanje da li su Ustav i važeći zakoni su demokratski i da li su u skladu sa standardima ljudskih prava, sa 63,1% pozitivnog odgovora, u poređenju sa 59,5% u jesen 2021. Konačno, povećanje od 4 procentna poena u odnosu na jesen 2021. (55,7%) takođe je zabeleženo u odgovorima na pitanje da li su demokratski procesi na Kosovu pokrenuti i da li idu u dobrom smeru (59,6%). Podaci razvrstani po etničkim grupama iz aprila 2022. pokazuju da dok je većina pripadnika drugih kosovskih zajednica odgovorila sa „u potpunosti“ i „da uglavnom“ na sva pitanja o komponentama DI, većina kosovskih Srba, slično prethodnim anketama, odgovorila je sa „ne uopšte“ i „ne toliko“. Većina kosovskih Albanaca je odgovorila sa „da u potpunosti“ i „da uglavnom“ na sva pitanja o komponentama DI, osim na pitanja o pravosuđu, gde je 58% odgovorilo sa „ne uopšte“ i „ne baš mnogo“.

Da uglavnom i Da potpuno	Mar 2015	Sep 2015	Apr 2016	Okt 2016	Oct 2017	Maj 2018	Nov 2018	Maj 2019	Nov 2019	Apr 2020	Dec 2020	Maj 2021	Nov 2021	Apr 2022	Trend
Da li su izbori na Kosovu demokratski i u skladu sa međunarodnim standardima?	26.20%	23.00%	30.30%	28.00%	44.60%	50.90%	53.70%	35.60%	62.73%	66.30%	45.87%	70.44%	70.88%	73.42%	
Da li Skupština prati rad Izvršnog kabineta?	21.20%	21.80%	26.60%	30.80%	36.10%	46.70%	48.30%	38.10%	38.61%	58.00%	45.56%	60.13%	62.95%	67.47%	
Da li je pravosudni sistem na Kosovu nezavisan kod svojih odluka?	13.60%	17.60%	21.00%	21.60%	31.20%	43.60%	46.00%	21.50%	31.48%	39.70%	36.66%	37.50%	44.88%	41.67%	
Da li mediji na Kosovu uživaju slobodu izražavanja?	35.50%	46.50%	47.30%	42.30%	52.50%	52.80%	59.10%	45.60%	46.66%	69.10%	57.94%	69.24%	60.70%	69.60%	
Da li civilno društvo na Kosovu služi kao istinski nadzor demokratskih dešavanja na Kosovu?	19.50%	23.10%	32.10%	30.10%	34.30%	48.30%	57.50%	32.60%	34.79%	50.70%	45.77%	56.56%	56.62%	61.89%	
Da li vaša lokalna (opštinska) uprava radi u skladu sa prioritetima naroda Kosova?	23.30%	27.20%	28.90%	30.40%	34.00%	50.20%	49.20%	29.80%	29.62%	56.70%	41.53%	52.64%	57.88%	55.82%	
Da li centralna izvršna vlada Kosova radi u skladu sa prioritetima kosovskih građana?	11.80%	15.50%	18.90%	17.90%	24.70%	39.90%	37.50%	18.10%	24.23%	54.90%	30.61%	54.39%	49.28%	56.78%	
Da li su Ustav Kosova kao i zakoni na snazi demokratski i da li poštuju ljudska prava?	23.50%	19.80%	31.70%	31.80%	41.40%	53.40%	60.50%	33.40%	40.30%	64.00%	42.82%	58.07%	59.49%	63.05%	
Bez obzira na dnevnu politiku i gledanje budućnosti, da li se slažete da su demokratski procesi na Kosovu pokrenuti i da idu u dobrom smeru?	17.30%	15.40%	23.10%	23.80%	29.70%	46.90%	57.20%	22.40%	33.01%	42.50%	36.22%	58.65%	55.65%	59.63%	

Tabela 2 Analiza trenda komponenti DI

Da bi se utvrdilo koji indikatori su uticali na smanjenje ECI, trenutni pozitivni odgovori komponenti ECI su upoređeni sa onima prikupljenim u prethodnim istraživanjima javnog mnjenja, kao što je prikazano u tabeli 3 ispod. Na pitanja koja se odnose na ECI moglo bi se odgovoriti sa „povoljno“, „nepovoljno“ i „neutralno“. Ukupno 17,2% ispitanika imalo je povoljna očekivanja u pogledu ukupnih prihoda svoje porodice u narednih šest meseci, što je nešto više nego u jesen 2021. (15,9%). Smanjenje pozitivnog pogleda primećeno je u tome kako ispitanici vide uslove za poslovanje na Kosovu sa 7,3% smatrajući da su bili povoljni – pad sa 12,8% u odnosu na jesen 2021. Sličan pad u odnosu na jesen 2021 (10,8%), primećen je u tome kako ispitanici posmatraju trenutne uslove zapošljavanja, a 6,3% ih smatra povoljnim. Konačno, primećuje se smanjenje u pogledu na to kako ispitanici vide buduće uslove zapošljavanja – šest meseci od istraživanja javnog mnjenja iz aprila 2022. – ukupno 10,5% ih smatra povoljnim, za razliku od 15,9% u jesen 2021. Sve u svemu, komponente ECI sugerišu da je manje više od polovine stanovnika Kosova (0,98) ima optimističan pogled u vezi sa privredom.

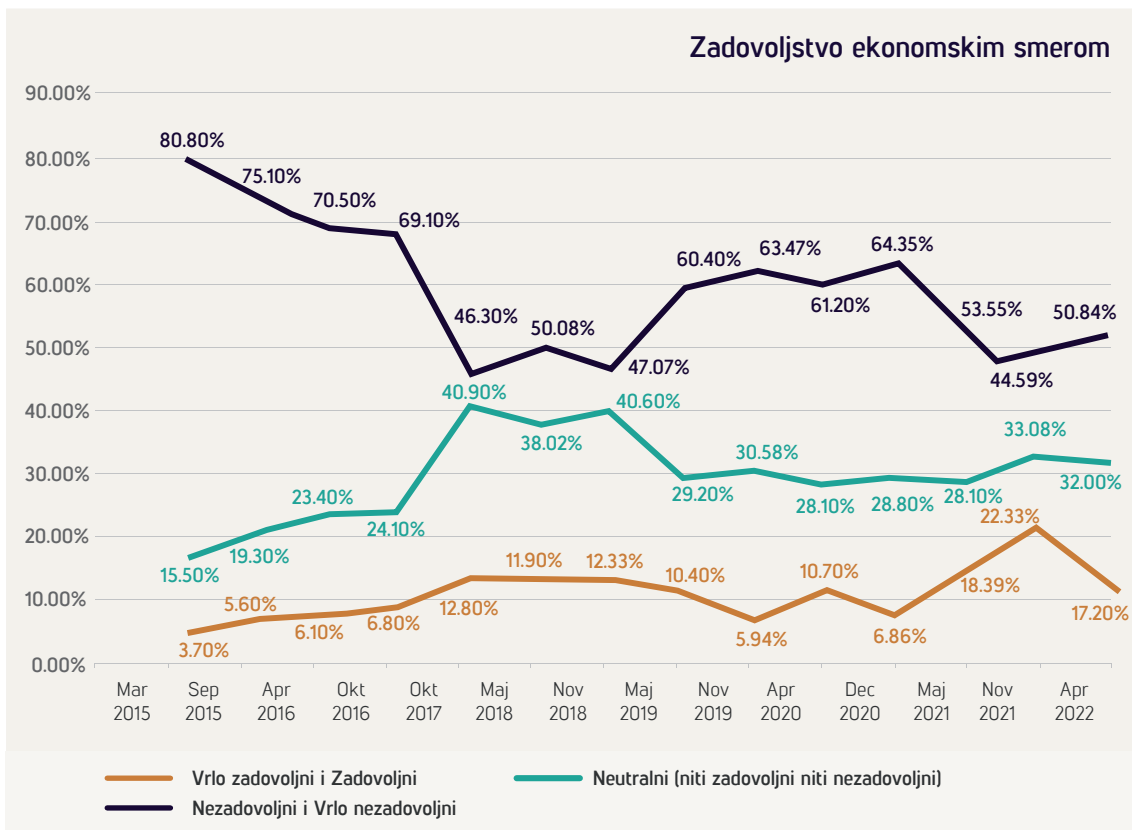
Povoljno	Mar 2015	Sep 2015	Apr 2016	Okt 2016	Okt 2017	Maj 2018	Nov 2018	Maj 2019	Nov 2019	Apr 2020	Dec 2020	Maj 2021	Nov 2021	Apr 2022	Trend
Koja su vaša očekivanja u vezi sa ukupnim prihodom vaše porodice za šest meseci od sada?	15.10%	15.90%	23.40%	18.00%	22.40%	19.90%	18.80%	11.60%	13.70%	14.20%	11.50%	15.90%	15.90%	17.20%	
Kako ocenjujete trenutne uslove poslovanja?	8.10%	8.30%	14.40%	13.10%	17.90%	18.50%	16.70%	5.50%	9.10%	8.20%	7.20%	4.70%	12.80%	7.30%	
Kako ocenjujete trenutne uslove u vezi sa zapošljavanjem?	5.00%	6.80%	10.30%	7.70%	17.10%	15.40%	15.90%	5.80%	7.40%	6.60%	5.60%	7.00%	10.80%	6.30%	
Koja su vaša očekivanja u pogledu uslova zaposlenja za šest meseci od sada?	6.00%	8.00%	14.00%	10.70%	18.70%	17.80%	23.30%	4.60%	12.00%	11.60%	8.30%	18.80%	15.90%	10.50%	

Tabela 3 Analiza trenda komponenti ECI

Ekonomski smer

Smanjenje pozitivnih percepcija, u odnosu na jesen 2021. godine, može se primetiti i u zadovoljstvu ispitanika ekonomskim pravcem Kosova. Tokom aprila 2022. godine, 17,2% ispitanika je bilo zadovoljno ekonomskim pravcem Kosova, za razliku od 22,3% u jesen 2021. i 18,4% u maju 2021. Shodno tome, broj nezadovoljnih je porastao sa 44,6% u jesen 2021. godine na 52,2% u aprilu. Ukupno 32% nije bilo ni zadovoljno ni nezadovoljno. Za razliku od jeseni 2021. kada su žene bile zadovoljnije ekonomskim smerom od muškaraca, u aprilu 2022. godine muškarci su bili zadovoljniji od žena. Dok je 18,8% muškaraca bilo zadovoljno ekonomskim pravcem Kosova, samo 15,5% žena smatra isto. Shodno tome, 49,7% muškaraca je bilo nezadovoljno ili veoma nezadovoljno ekonomskim pravcem Kosova, za razliku od 52% žena koje su to osećale. Podaci razvrstani po etničkim grupama sugerišu da je nivo nezadovoljstva kosovskih Albanaca bio 51,2%, a kosovskih Srba 35,7%. Čini se da su pripadnici drugih kosovskih zajednica najnezadovoljniji ekonomskim pravcem Kosova (54%). Shodno tome, najzadovoljnija grupa ekonomskim pravcem Kosova bili su kosovski Albanci (17,8%), zatim ispitanici drugih kosovskih zajednica (14,5%) i kosovski Srbi (7,6%).

Slika 5 Nivo zadovoljstva ispitanika ekonomskim smerom Kosova

Glavni problemi sa kojima se Kosovo trenutno suočava

Anketa Pulsa javnosti u aprilu 2022. takođe se raspitivala o najhitnijim problemima sa kojima se Kosovo trenutno suočava. Nalazi pokazuju promenu u odnosu na prethodnu anketu u tri glavna pitanja koja utiču na društveno blagostanje, a cene osnovnih zaliha preuzimaju iz životne sredine kao treće najhitnije pitanje. Tri glavna pitanja iskazana tokom ovog istraživanja javnog mnjenja su nezaposlenost (36,4%), siromaštvo (21,1%) i cene osnovnih životnih namirnica (7,7%), dok su nezaposlenost, siromaštvo i životna sredina bili tri najveća pitanja u jesen 2021. U poređenju sa jeseni 2021, životna sredina (2,2%) je opala za 7,9 procentnih poena. Zdravstvene usluge (5,7%) i korupcija (5%) bile su među 5 najvećih problema sa kojima se suočavaju ljudi na Kosovu.

Etnički raščlanjeni podaci pokazuju da kosovski Srbi smatraju nezaposlenost (20,5%), cene javnih komunalnih usluga (14,8%) i snabdevanje električnom energijom (11,4%) za tri najhitnija pitanja, dok je za ostale kosovske zajednice najveći problem bila nezaposlenost (48%), zatim siromaštvo (20,5%) i problemi urbanog prostora (13%). Za kosovske Albance, nezaposlenost (36,5%), siromaštvo (21,9%) i cene osnovnih potrepština (8,1%) bili su tri najhitnija problema na Kosovu.

Podaci raščlanjeni po polu pokazuju da su i muškarci i žene uglavnom bili zabrinuti zbog nezaposlenosti, siromaštva i cena osnovnih namirnica. Slično poslednjem istraživanju javnog mnjenja, žene su bile više zabrinute zbog nezaposlenosti (40%) od muškaraca (32,6%). Činilo se da su i žene (20,2%) i muškarci (21,8%) podjednako zabrinuti zbog siromaštva. Međutim, muškarci su bili više zabrinuti za cene osnovnih artikala (9,1%) nego žene (6,4%).

36.4%

Nezaposlenost

21.1%

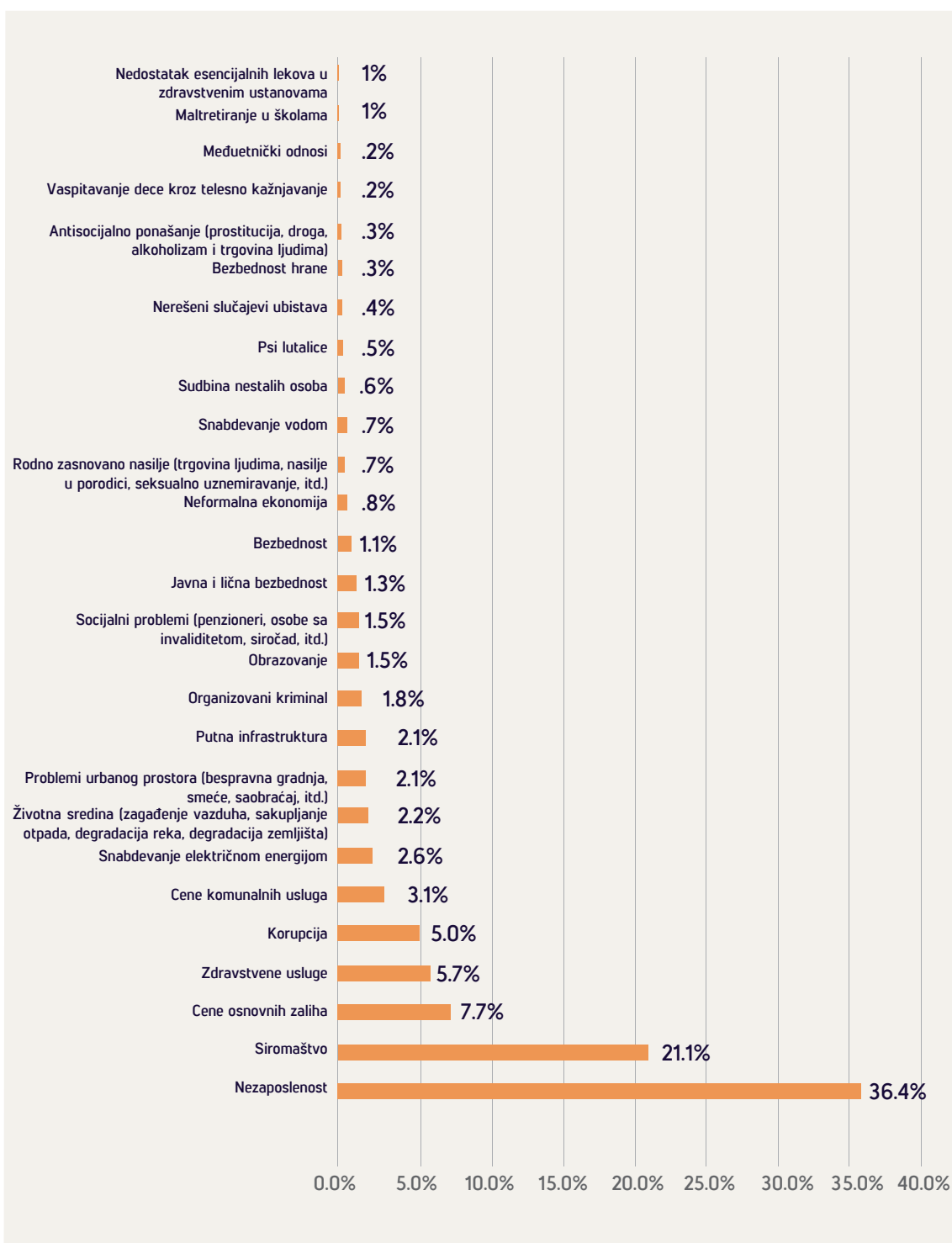
Siromaštvo

7.7%

Cene

osnovnih životnih namirnica

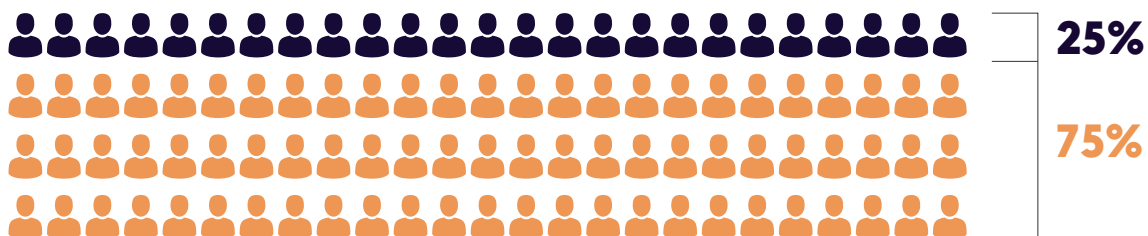
Slika 6 Percepcije o velikim problemima sa kojima se Kosovo trenutno suočava

Zapošljavanje prema sposobnostima i zaslugama i u javnom i u privatnom sektoru

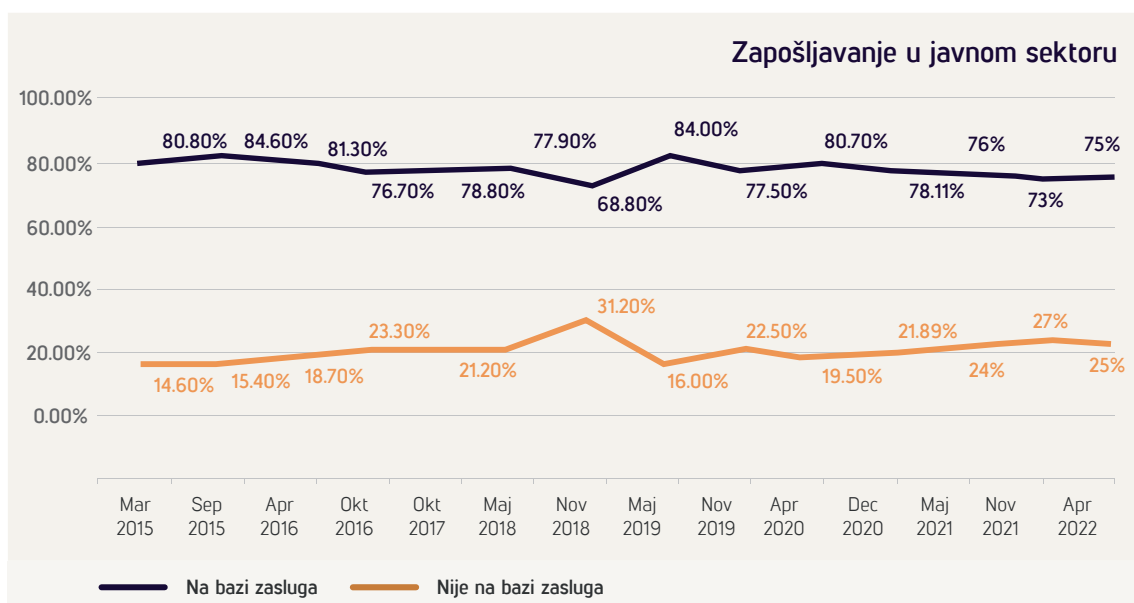
Istraživanje javnog mnjenja iz aprila 2022. godine pokazuje da 25% ispitanika smatra da je zapošljavanje u javnom sektoru zasnovano na zaslugama, dok 75% njih smatra da zapošljavanje u javnom sektoru nije zasnovano na zaslugama. Nalazi pokazuju pad poverenja u zapošljavanje zasnovano na zaslugama u odnosu na jesen 2021. godine, kada je ova cifra iznosila 27%. Ispitanici su kao glavne faktore za zapošljavanje u javnom sektoru smatrali: pripadnost partiji (31,5%), porodične veze (26%), obrazovanje (14,9%), mito (9,2%), prijateljstva (6,4%), profesionalno iskustvo (6,3%), stručnu spremu (3,7%) i, u manjoj meri, izgled (1,6%) i pol (0,2%). Ukupno 25% ispitanika smatra da su obrazovanje, stručna obuka i profesionalno iskustvo najrelevantniji faktori za zapošljavanje u javnom sektoru.

Podaci razvrstani po polovima pokazuju da su muškarci bili sigurniji u zapošljavanje zasnovano na zaslugama nego žene. Ukupno 26,9% muškaraca smatra da je zapošljavanje u javnom sektoru zasnovano na zaslugama, za razliku od 23,1% žena koje misle isto. Međutim i za muškarce (31,4%) i za žene (31,7%), partijska odanost je smatrana za najkorisniji način da se neko zaposli u javnom sektoru.

Podaci razvrstani po etničkim grupama pokazuju da se činilo da je odanost političkoj partiji ključni faktor u dobijanju posla za kosovske Albance (32,1%) i za kosovske Srbe (32,9%), dok za ostale kosovske zajednice porodične veze (30,5%) omogućavaju lakše zapošljavanje u javnosti sektoru. Slično kao u prethodne tri ankete (decembar 2020, maj 2021 i jesen 2021), najmanje poverenja u zaposlenje zasnovano na zaslugama viđeno je među kosovskim Srbima (22%), pa zatim kosovskim Albancima (25%) i pripadnicima drugih kosovskih zajednica (32,5%). U skladu sa poslednjom anketom, poverenje ove poslednje grupe u zapošljavanje zasnovano na zaslugama, pri čemu su obrazovanje, profesionalno iskustvo i stručna obuka bili odlučujući faktori za zapošljavanje u javnom sektoru, bilo je najveće.

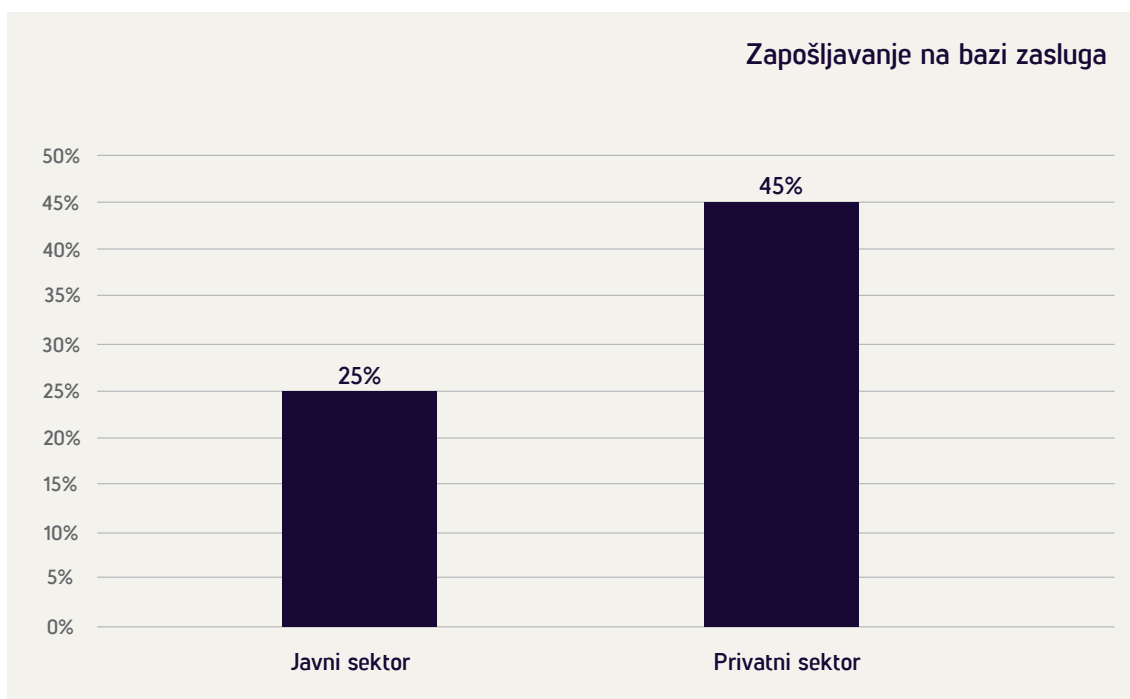
Istraživanje javnog mnjenja iz aprila 2022. godine pokazuje da **25%** ispitanika smatra da je zapošljavanje u javnom sektoru zasnovano na zaslugama, dok **75%** njih smatra da zapošljavanje u javnom sektoru nije zasnovano na zaslugama.

Slika 7 Percepcije uloge meritokratije u zapošljavanju u javnom sektoru

U poređenju sa istraživanjem iz jeseni 2021. godine, poverenje u zapošljavanje zasnovano na zaslugama u privatnom sektoru je smanjeno sa 48,8% na 45%. Većina ispitanika (54,9%) smatra da se zapošljavanje u privatnom sektoru ne zasniva na zaslugama. Slično kao i u prethodnom istraživanju, ispitanici su identifikovali sledeće faktore bez zasluga za zapošljavanje u privatnom sektoru: porodične veze (30%), prijatelji (13,8%), mito (6,3%), privrženost partiji (3,7%), izgled (1%), a u manjoj meri i pol (0,1%).

Podaci razvrstani po polovima pokazuju da su muškarci (45,6%) i žene (44,7%) bili podjednako sigurni u zaposlenje zasnovano na zaslugama u privatnom sektoru. Etnički raščlanjeni podaci pokazuju značajne razlike između zajednica u percepciji meritokratije u privatnom sektoru. Najviše uvereni u meritokratiju kao kriterijum za zapošljavanje u privatnom sektoru bili su pripadnici drugih kosovskih zajednica sa 52,5% ispitanika, zatim kosovski Albanci sa 45,3% i kosovski Srbi koji su imali najmanje poverenja u meritokratiju, sa 39,9%.

Slika 8 Percepcije uloge meritokratije u zapošljavanju u javnom naspram privatnog sektora

Percepcije u vezi sa korupcijom velikih razmera

U proseku, 22,2% ispitanika je izjavilo da smatra da je korupcija velikih razmera prisutna u javnim i međunarodnim institucijama na Kosovu. Ova vrednost predstavlja smanjenje od 1,2 procentnih poena u odnosu na jesen 2021. (23,4%), 2,8 procentnih poena od maja 2021. (25%), 5,8 procentnih poena od decembra 2020. (28%) i povećanje od 1,5 procentnih poena u odnosu na april 2020. godine (20,7%). Ovaj rezultat ukazuje na postojano pozitivan trend u percepciji velike korupcije u poređenju sa prethodnim godinama, kao što je prikazano u tabeli 4.

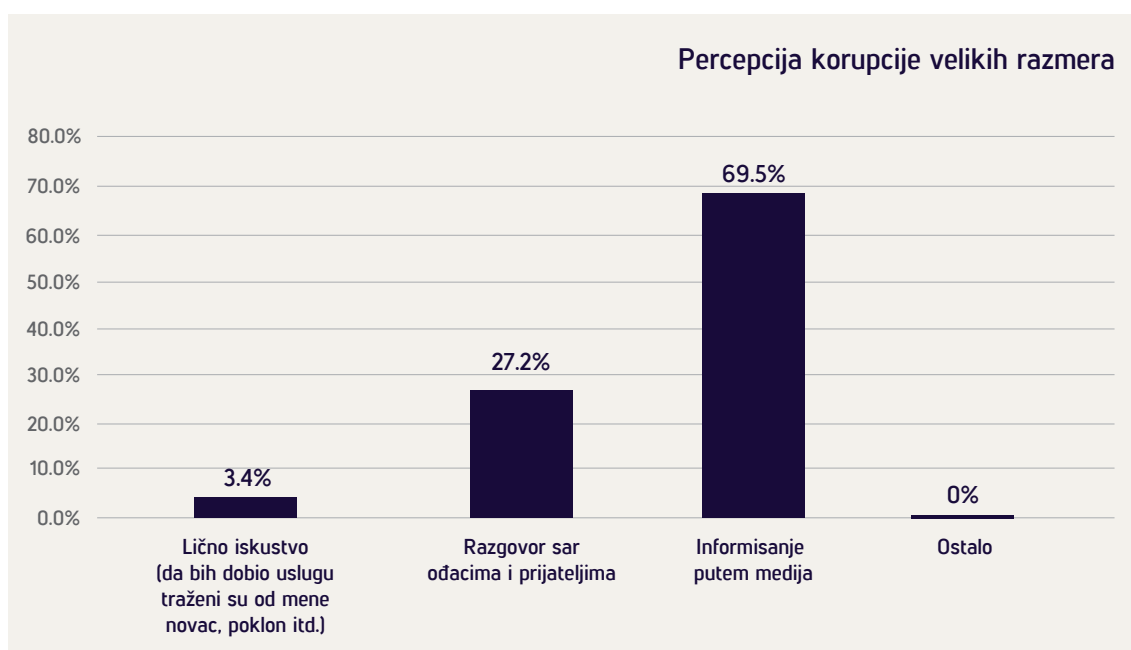
Obrazovni sektor se smatra najmanje korumpiranim sa 12,1% koji veruje da postoji korupcija velikih razmera u školama i univerzitetima, a zatim slede kosovske centralne institucije (13,9%), međunarodne organizacije (14%) i Kosovska policija (14%). Kao najkorumpiranije organizacije smatraju se carina (36,2%), zatim Kosovska agencija za privatizaciju (KAP) (32,6%) i sudovi (27,9%). Najveće promene u percepciji o korupciji velikih razmera primećene su u sledećim institucijama: Policija Kosova (14% u poređenju sa 20,5% u jesen 2021), centralne institucije Kosova (13,9% u poređenju sa 19,5% u jesen 2021) i Sektor obrazovanja (12,1% u poređenju sa 16,8% u jesen 2021.).

Kao što je prikazano u tabeli ispod, za osam sektora i organizacija se smatra da su manje korumpirani nego u jesen 2021. godine, a sedam se smatra da su korumpiraniji nego tokom jeseni 2021. Podaci raščlanjeni po polu pokazuju da je percepcija muškaraca o prisutnosti korupcije visokog nivoa u kosovskim institucijama i međunarodnim organizacijama na Kosovu bila je veća nego kod žena.

	Apr 2016	Okt 2016	Okt 2017	Maj 2018	Nov 2018	Maj 2019	Nov 2019	Apr 2020	Dec 2020	Maj 2021	Nov 2021	Apr 2022	Trend
Zdravstvena zaštita (bolnice i porodični zdravstveni centri)	37.90%	49.70%	25.50%	32.50%	25.70%	25.10%	33.40%	11%	25%	22.90%	18.80%	18.10%	
KEDS	31.10%	31.40%	20.50%	33.00%	31.30%	40.70%	38.90%	27.30%	28.70%	26.10%	25.80%	26.50%	
KEK									27.50%	25.30%	25.80%	26.70%	
Sudovi	42.30%	49.30%	24.90%	38.60%	29.10%	30.70%	42.00%	24.50%	31.60%	32.50%	27.70%	27.90%	
Carina	32.30%	45.20%	22.70%	39.10%	31.40%	29.30%	41.40%	30.60%	39.20%	34.30%	32.30%	36.20%	
Centralna uprava/vlada	36.60%	49.20%	30.70%	34.70%	28.40%	36.70%	35.30%	20.80%	29.50%	23.10%	19.50%	13.90%	
KAP (Kosovska agencija za privatizaciju)	39.20%	45.70%	24.90%	34.50%	29.80%	40.70%	48.10%	36.60%	39.00%	39.30%	29.40%	32.60%	
Opštine (lokalna uprava)	30.00%	40.20%	25.50%	29.00%	26.40%	25.80%	29.80%	13.30%	24.70%	20.40%	19.10%	16.30%	
Obrazovanje (škole, univerzitet)	17.50%	31.00%	16.30%	26.20%	19.90%	20.70%	26.10%	13.60%	19.50%	15.10%	16.80%	12.10%	
PAK (Poreska uprava Kosova)	18.20%	32.50%	17.40%	28.90%	25.40%	35.30%	42.20%	18.90%	30.20%	27.40%	28.80%	25.40%	
PTK	18.40%	29.60%	17.00%	27.80%	25.60%	44.20%	40.80%	37.90%	33.20%	31.60%	27.70%	25.90%	
Banke	23.10%	24.40%	13.10%	27.30%	26.10%	33.80%	34.10%	18.90%	28.10%	22.90%	22.20%	20.50%	
Međunarodne organizacije	16.00%	28.00%	10.80%	24.50%	10.70%	19.50%	23.60%	5.50%	23.80%	15.70%	17.60%	14.00%	
Kosovska policija (KP)	13.60%	21.10%	14.90%	25.70%	21.60%	17.00%	20.70%	9.80%	15.30%	14.00%	20.50%	14.00%	

Tabela 4 Percepcije o rasprostranjenosti korupcije velikih razmera u javnim i međunarodnim institucijama na Kosovu

Da bi se razumelo šta je oblikovalo percepcije o prisustvu korupcije velikih razmera u javnosti i međunarodnim institucijama na Kosovu, ispitanici su upitani o razlozima za njihovo mišljenje o razmerama korupcije. Slično drugim anketama u prošlosti, nalazi otkrivaju da je većina ispitanika (69,4%) svoje mišljenje formirala putem štampanih i elektronskih medija, kao što je ilustrovano na Slici 9 ispod. Ukupno 27,2% ispitanika izjavilo je da su razgovori sa rođacima i prijateljima oblikovali osnovu za njihovo mišljenje o stepenu korupcije, dok je samo 3,4% ispitanika izjavilo da su lična iskustva u kojima su od njih traženi novac, pokloni ili druge usluge, jer su određene službe uticale na njihovo mišljenje. Ovo poslednje je smanjeno za 7,6 procentnih poena u poređenju sa anketom iz jeseni 2021. godine (11%).

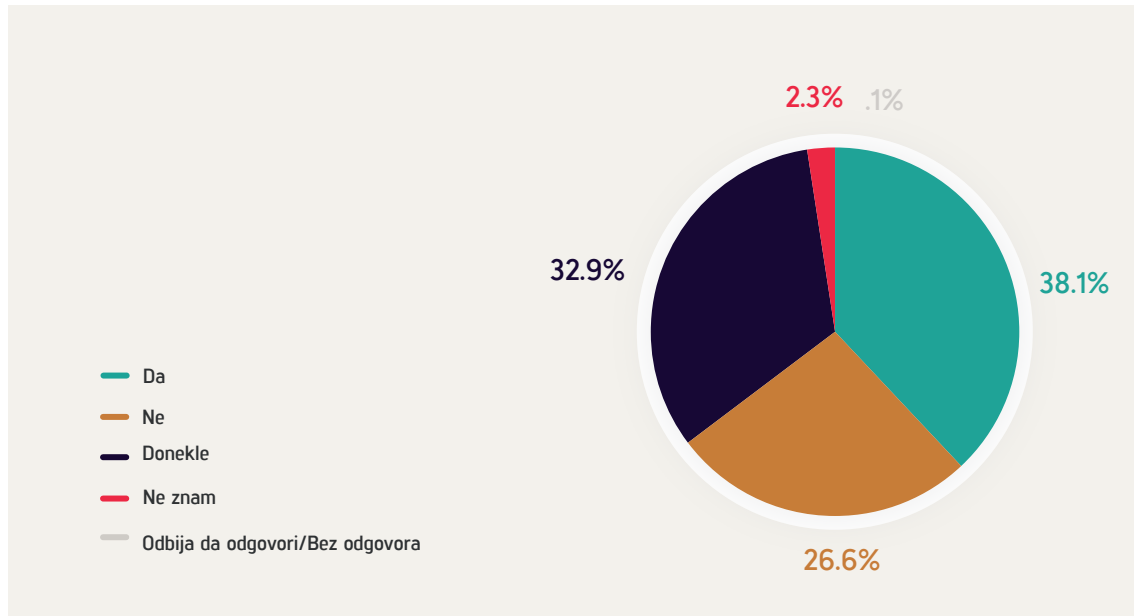

Slika 9 Razlozi ispitanika koji stoje iza njihove procene stepena korupcije na Kosovu

Stavovi u vezi sa glasanjem

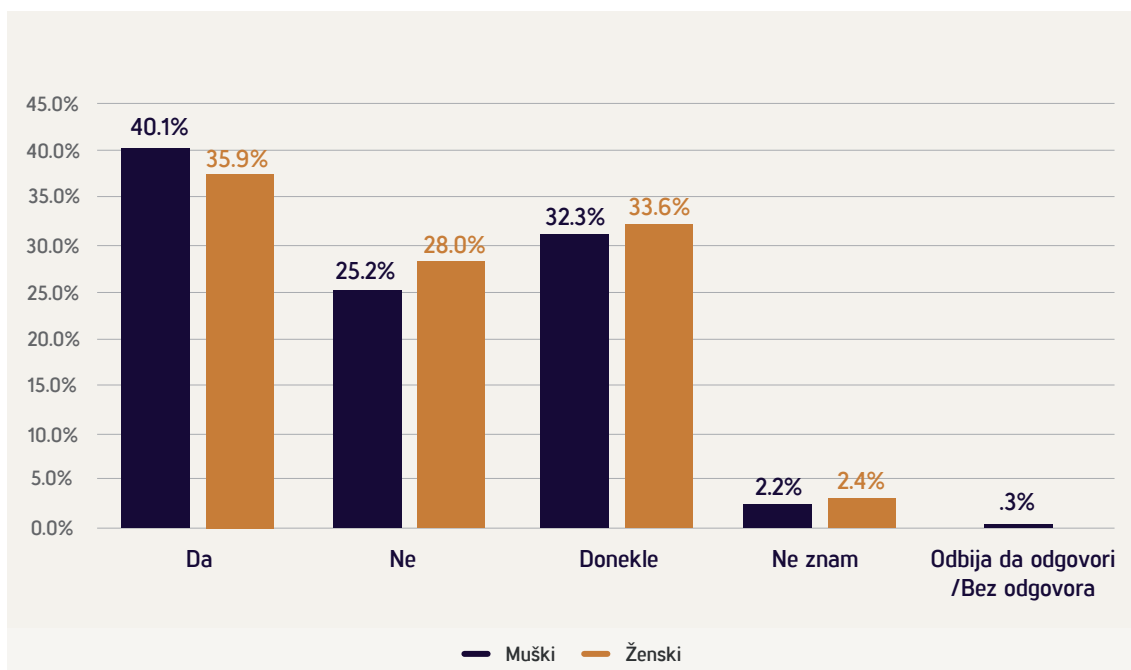
Istraživanje javnog mnjenja iz aprila 2022. takođe se raspitalo o glasačkim stavovima građana Kosova. Stavovi prema glasanju su se promenili u poređenju sa ispitivanjem javnog mnjenja iz jeseni 2021. godine, pokazujući povećano poverenje u efekat glasanja naroda na pokretanje političkih promena. Na pitanje da li njihov glas može da promeni situaciju na Kosovu, 38,1% ispitanika izjavilo je da veruje da njihov glas može uticati na promene, u poređenju sa 29,4% u jesen 2021, 43,8% u maju 2021, 34,1% u decembru 2020. i 46,7% u aprilu 2020. Sa druge strane, 26,6% smatra da njihov glas ne može da promeni situaciju na Kosovu, u poređenju sa 36,1% u jesen 2021, 25,1% u maju 2021, 27,4% u decembru 2020. i 26,8% u aprilu 2020.

U aprilu 2022. godine, 32,9% smatra da njihov glas može donekle promeniti situaciju, u poređenju sa 31,2% u jesen 2021. i 23,9% u maju 2021. Samo 2,3% ispitanika nije znalo da li njihov glas može da utiče na promene ili su odbili da odgovore.

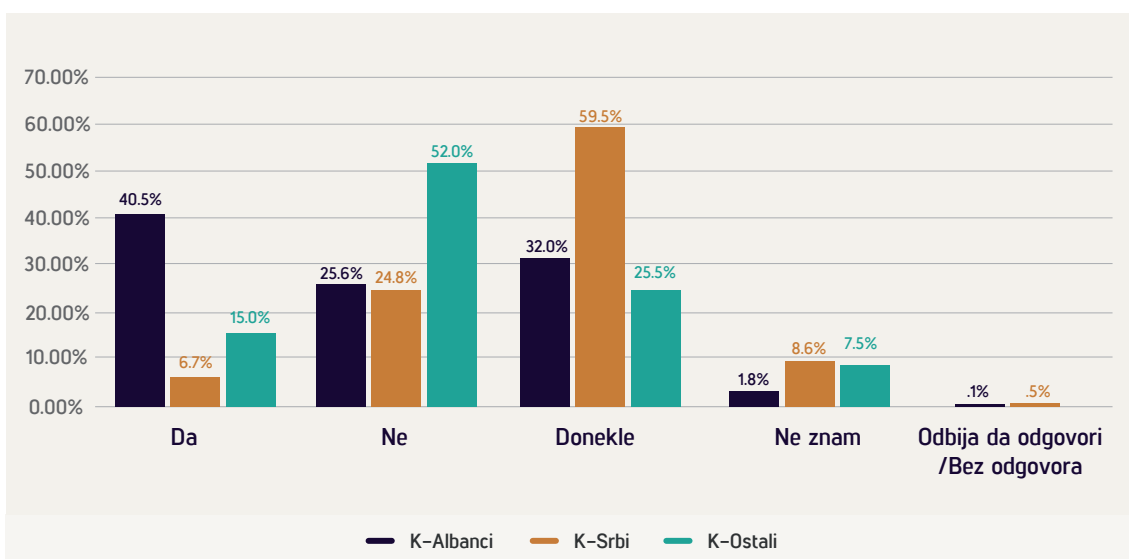
Slika 10 Percepcija ispitanika o tome da li njihov glas može da promeni situaciju na Kosovu

Podaci raščlanjeni po polovima pokazuju da su žene bile manje sigurne od muškaraca u moć svog glasa u uticaju na promene na Kosovu. Dok 40,1% (32,2% u jesen 2021.) muškaraca smatra da njihov glas može da promeni situaciju na Kosovu, 35,9% (26,5% u jesen 2021.) žena misli isto. Ukupno 25,2% muškaraca i 28% žena veruje da njihov glas ne može uticati na promene, dok 32,3% muškaraca i 33,6% žena smatra da njihov glas može donekle uticati na promene.

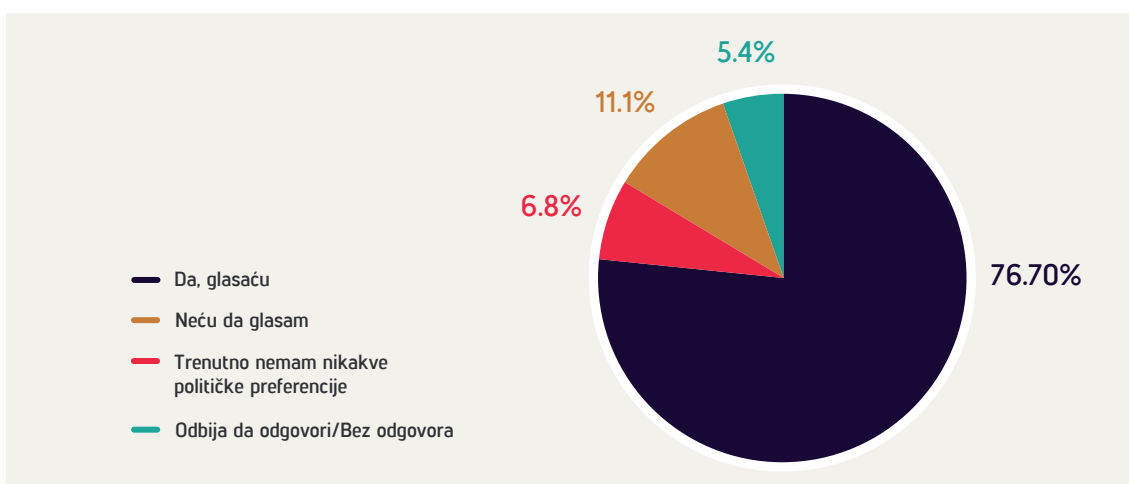
Slika 11 Percepcija muškaraca i žena o tome da li njihov glas može promeniti situaciju na Kosovu

Podaci razvrstani po etničkim grupama pokazuju značajne razlike među zajednicama na Kosovu u njihovom poverenju u izbore kao mehanizam promene. Sve u svemu, povećanje poverenja u njihov glas kao mehanizam za promene primećuje se među kosovskim Albancima, au manjoj meri među kosovskim Srbima, dok se može primetiti pad poverenja pripadnika drugih kosovskih zajednica. Ukupno 6,7% kosovskih Srba (5,7% u jesen 2021. i 2,4% u maju 2021.) smatra da njihov glas može uticati na promene na Kosovu, za razliku od 15% pripadnika drugih kosovskih zajednica (30% u jesen 2021. i 16,9% u maju 2021) i 40,5% kosovskih Albanaca (30,8% u jesen 2021. i 48,2% u maju 2021). Dok ukupno 52% pripadnika drugih kosovskih zajednica ne veruje da njihov glas može uticati na promene (37% u jesen 2021. i 47,3% u maju 2021.), 24,8% kosovskih Srba (19% u jesen 2021. i 34,8% u maju 2021) i 25,6% kosovskih Albanaca (37,7% u jesen 2021. i 22,9% u maju 2021.) misli isto. Kao i u anketama iz jeseni 2021. i maja 2021. godine, najveći broj kosovskih Srba koji su verovali da njihov glas može uticati na promene je bio najveći (59,5%), zatim kosovski Albanci (32%) i pripadnici drugih kosovskih zajednica (25,5%).

Slika 12 Percepcija različitih zajednica o tome da li njihov glas može promeniti situaciju na Kosovu

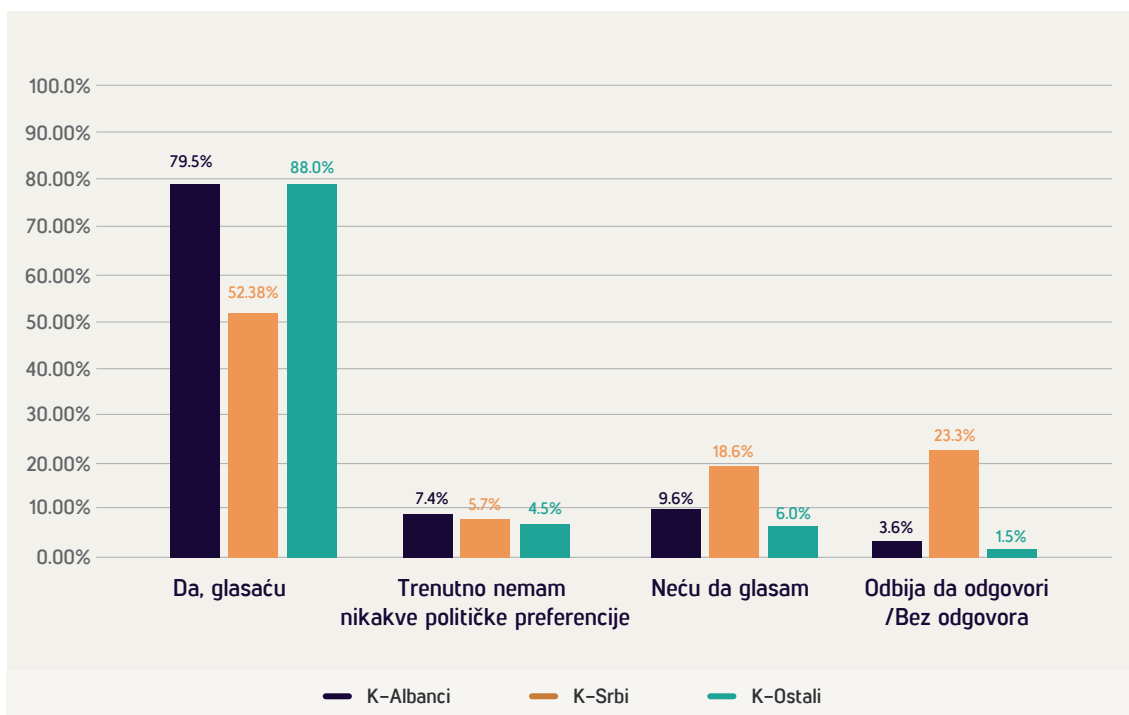
Anketa Pulsa javnosti iz aprila 2022. takođe se raspravljala o verovatnoći da će ispitanici glasati ako se centralni izbori održe uskoro, kao i o njihovim biračkim preferencijama. Nalazi pokazuju da bi 76.7% ispitanika (u poređenju sa 77.6% u jesen 2021. i 75.3% u maju 2021.) glasalo za određenu političku partiju ili koaliciju, ako bi se centralni izbori održali u bliskoj budućnosti. Identično kao i rezultati ankete iz jeseni 2021. godine, 6.8% ispitanika nije imalo političke preferencije (u poređenju sa 7.4% u maju 2021.), 11.1% ispitanika je reklo da ne bi glasalo (u poređenju sa 10% u maju 2021.) i 5.4 % je odbilo da odgovori.

Slika 13 Verovatnoća da će ispitanici glasati ako se centralni izbori održe uskoro

Slično prethodnim anketama, podaci razvrstani po polu pokazuju da bi glasalo više muškaraca nego žena da su izbori uskoro održani. Tačnije, 81,1% muškaraca i 76,8% žena bi glasalo da se centralni izbori održe u bliskoj budućnosti. U jesen 2021. ove brojke su iznosile 78,3% za muškarce i 75,2% za žene, dok je u maju 2021. bilo 83,7% za muškarce i 82% za žene. Ove brojke su niže nego u decembru 2020. godine, kada se 93,4% muškaraca i 92,2% žena izjasnilo da bi glasalo.

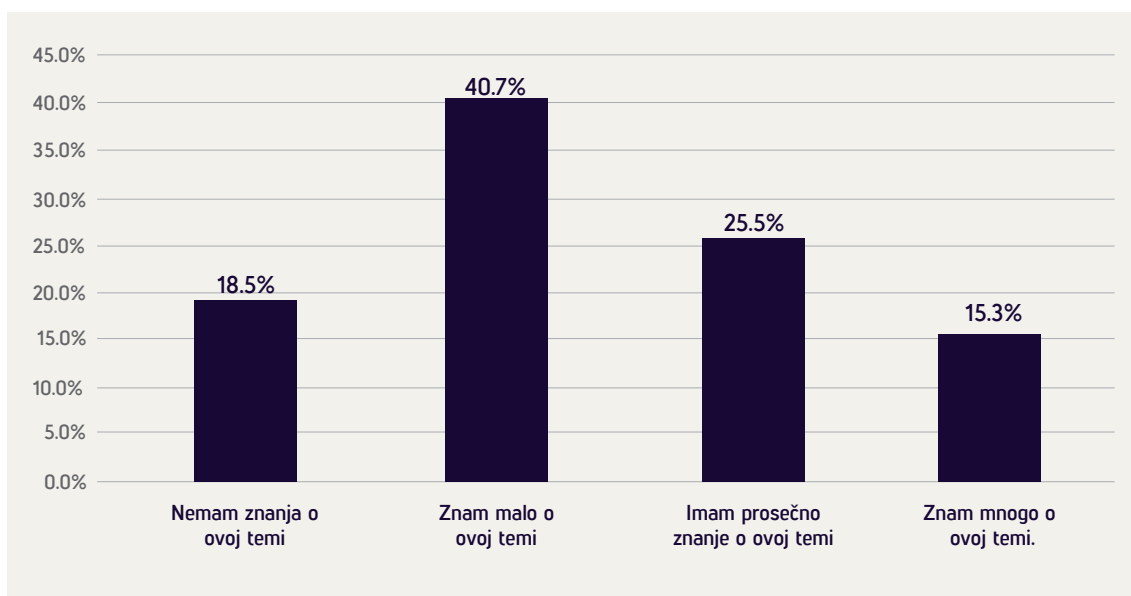
Podaci razvrstani po etničkim grupama ukazuju na blagi pad verovatnoće da glasaju među kosovskim Srbima (52,4%) u poređenju sa jesenjem 2021. kada je njih 57,6% reklo da će glasati. Ukupno 42,9% kosovskih Srba reklo je da će glasati u maju 2021., a 59,1% će verovatno glasati u decembru 2020. Kosovski Albanci su pokazali malo promene u svojoj verovatnoći da glasaju (79,5%) u poređenju sa jeseni 2021. (77,5%) i majom 2021. (77,3%). Međutim, ove brojke ukazuju na pad u poređenju sa 84,4% u decembru 2020. Više pripadnika drugih kosovskih zajednica bi glasalo u aprilu 2022. (88%) nego u jesen 2021. (78%) i u maju 2021. (70,2%), ali manje pa nego u decembru 2020. (89,4%). Samo 7,4% kosovskih Albanaca (6,9% u jesen 2021, 5,8% u maju 2021 i 9,2% u decembru 2020), 5,7% kosovskih Srba (5,7% u jesen 2022, 14,8% u maju 2021 i 16,2020% u decembru) , a 4,5% pripadnika ostalih kosovskih zajednica (6% u jesen 2022, 9,5% u maju 2021 i 5% u decembru 2020) nije imalo političke preferencije, dok 9,6% (10,9% u jesen 2022 i 9,6% u maju 2021) kosovskih Albanaca, 18,6% (17,1% u jesen 2022. i 22,9% u maju 2021) kosovskih Srba i 6% (9% u jesen 2021. i 9,5% u maju 2021) pripadnika drugih kosovskih zajednica izjavilo je da će ne glasaju ako uskoro budu održani izbori. Ukupno 23,3% kosovskih Srba, zatim 3,6% kosovskih Albanaca i 1,5% pripadnika drugih kosovskih zajednica odbilo je da odgovori na ovo pitanje.

Slika 14 Verovatnoća da će ispitanici glasati i preferencije glasanja, etnički raščlanjeni podaci

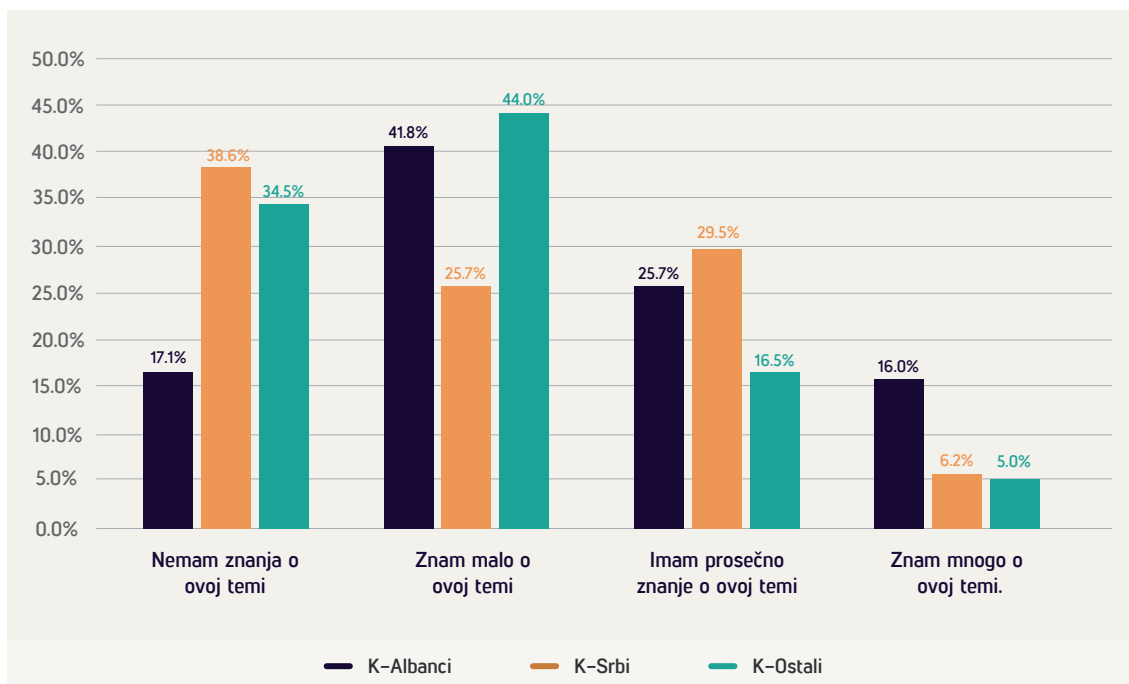
Životna sredina

Ispitanici su pitani o njihovom znanju o pravu na život u zdravoj i čistoj životnoj sredini. Istraživanje javnog pulsa iz aprila 2022. pokazuje da postoji razlika u tome da ljudi tvrde da više znaju o svom pravu na život u zdravoj i čistoj životnoj sredini u odnosu na jesen 2021. Ukupno 15,3% (7,9% u jesen 2021. i 16,1% u maju 2021) reklo je da zna mnogo o ovoj temi, 25,5% (24,9% u jesen 2021. i 32,7% u maju 2021.) tvrdi da je prosečno znanje, a 40,7% (39,7% u jesen 2021. i 36% u maju 2021.) znam malo o ovoj temi. Ukupno 18,5% (27,5% u jesen 2021. i 15,2% u maju 2021) izjavilo je da nema saznanja o svom pravu da živi u čistoj i zdravoj životnoj sredini.

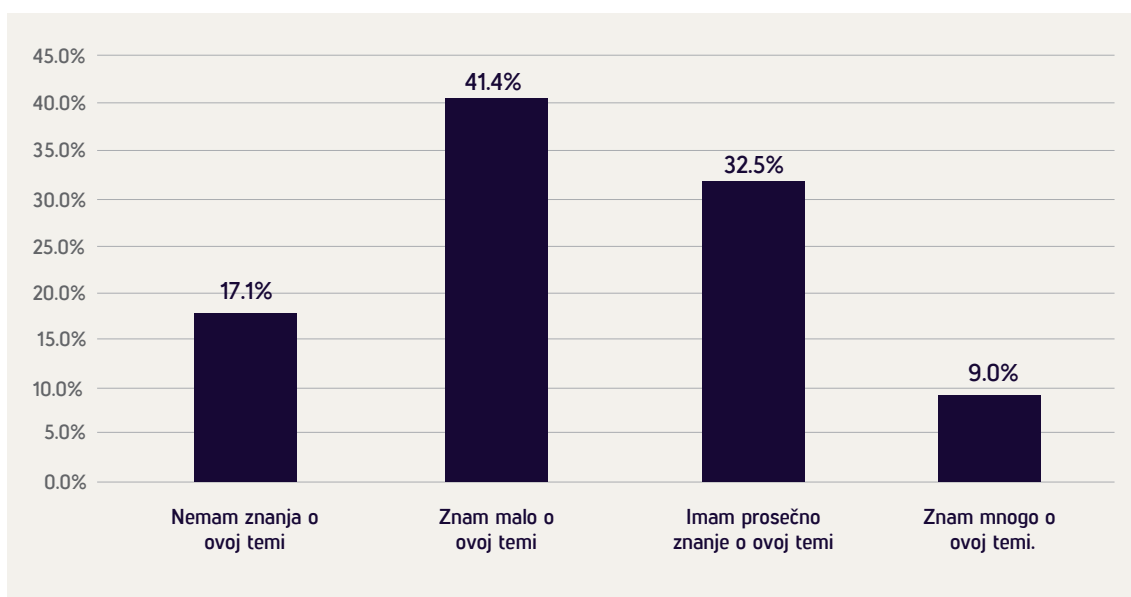
Slika 15 Svest ispitanika o pravu na život u zdravom i čistom okruženju

Etnički raščlanjeni podaci pokazuju značajne razlike između različitih zajednica na Kosovu u pogledu njihove svesti o pravu na život u zdravoj i čistoj sredini. Ukupno 38,6% kosovskih Srba, 34,5% pripadnika drugih kosovskih zajednica i 17,1% kosovskih Albanaca izjavilo je da nema saznanja o ovom pitanju, što (osim kosovskih Srba) predstavlja smanjenje nepoznavanja od jeseni 2021 (14,8% kosovskih Srba, 39,5% ostalih kosovskih zajednica i 26,7% kosovskih Albanaca). Kosovski Srbi predstavljaju najveći deo ispitanika (38,6%) koji su izjavili da nemaju znanja o ovoj temi. Kosovski Srbi takođe čine najveći udeo ispitanika sa prosečnim znanjem o ovoj temi (29,5%). Pripadnici ostalih kosovskih zajednica pokazuju najveći procenat ispitanika koji znaju malo o ovoj temi (44%), dok su kosovski Albanci prednjačili u tome da znaju mnogo o ovoj temi (16%), zatim kosovski Srbi (6,2%) i pripadnici ostalih kosovskih zajednica (5%).

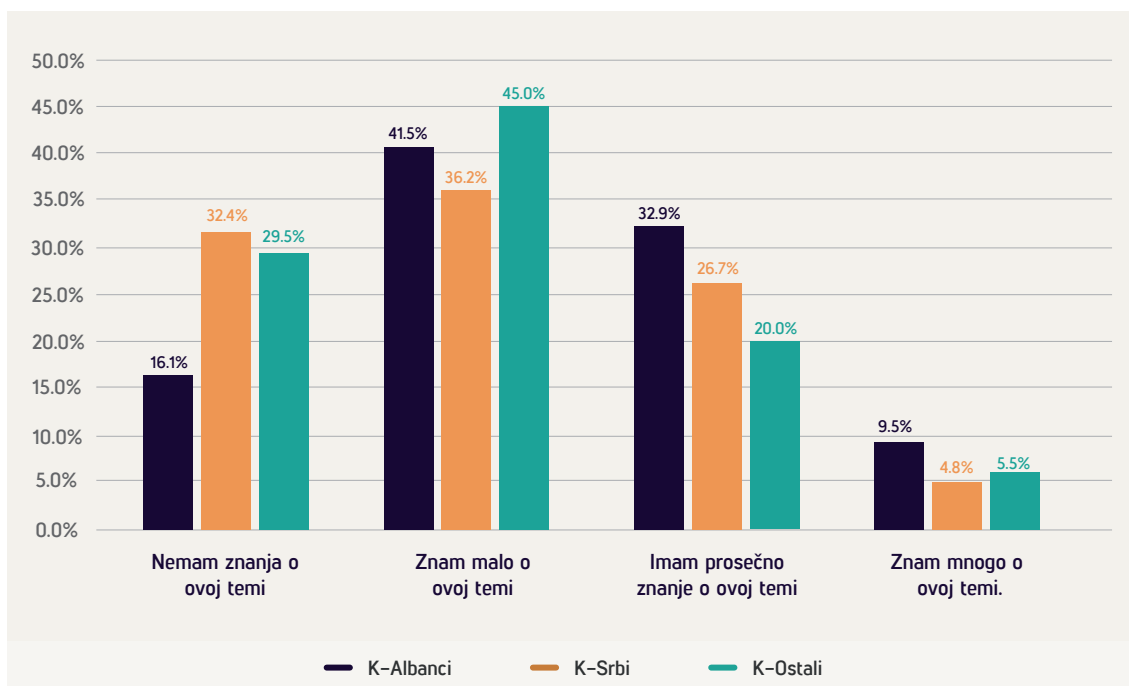
Slika 16 Svest ispitanika o njihovom pravu na život u zdravoj i čistoj sredini, etnički raščlanjeni podaci

Istraživanje javnog mnjenja iz aprila 2022. takođe je istraživalo svest ispitanika o potencijalnim pretnjama po životnu sredinu za njihovo i zdravlje njihove porodice. Dok je 9% (5,1% u jesen 2021. i 11,9% u maju 2021.) ispitanika izjavilo da su potpuno svesni ovih pretnji, 73,9% (67,9% u jesen 2021. i 70,7% u maju 2021.) ispitanika izjavilo je da ima malo znanja o ovome. Ukupno 17,1% (27% u jesen 2021. i 17,4% u maju 2021.) ispitanika izjavilo je da nema znanja o potencijalnim pretnjama iz životne sredine za svoje zdravlje i zdravlje porodice. Podaci razvrstani po polovima pokazuju da su muškarci (8,9%) i žene (9,1%) imali sličan nivo znanja o ovoj temi. Ova sličnost je takođe povezana sa prosečnim znanjem (32,9 žena i 32,1% muškaraca), ali nešto manje žena (39,9%) nego muškaraca (42,9%) tvrdi da ima malo znanja o ovoj temi. Više žena (18%) nego muškaraca (16,1%) izjavilo je da ne zna o ovoj temi.

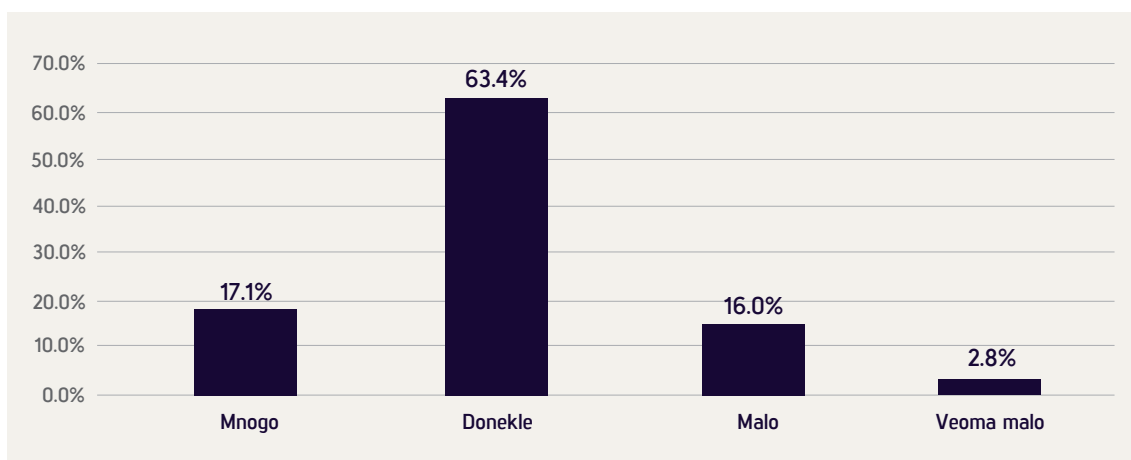
Slika 17 Svest ispitanika o potencijalnim ekološkim pretnjama za sopstveno zdravlje i zdravlje porodice

Kao što je prikazano na slici 18 u nastavku, etnički raščlanjeni podaci ističu razlike u znanju između etničkih grupa u pogledu potencijalnih ekoloških pretnji po zdravlje i zdravlje porodice, kao i razlike u poređenju sa anketom iz jeseni 2021. Ukupno 32,4% kosovskih Srba, 29,5% ostalih kosovskih zajednica i 16,1% kosovskih Albanaca izjavilo je da nema znanja o ovoj temi. Najveća razlika u odnosu na istraživanje javnog mnjenja iz jeseni 2021. godine je povećanje broja kosovskih Srba (10,5%) koji nemaju znanja o ovoj temi i pad broja kosovskih Albanaca (26,3%) koji nemaju znanja o ovoj temi. Kosovski Srbi predstavljaju najveći udeo ispitanika koji su izjavili da nemaju znanja (32,4%) o ovoj temi. Pripadnici ostalih kosovskih zajednica čine najveći deo onih koji su imali malo znanja (45%), dok su kosovski Albanci prednjačili u prosečnom poznavanju ove teme (32,9%). Kosovski Albanci su takođe prednjačili sa dosta znanja o ovom pitanju (9,5%), a slede pripadnici drugih kosovskih zajednica (5,5%) i kosovski Srbi (4,8%). U jesen 2021. kosovski Srbi su tvrdili da su najviše znanja o ovoj temi, sa 6,7%, u poređenju sa 5,5% kosovskih Albanaca i 0,5% ispitanika iz ostalih kosovskih zajednica.

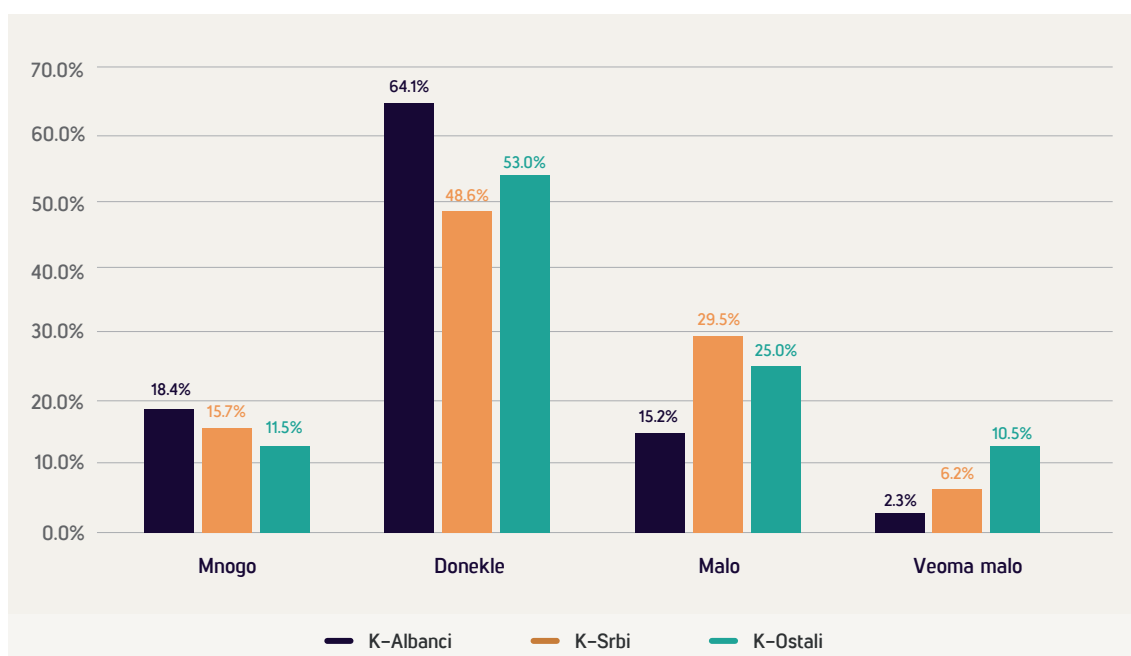
Slika 18 Svest ispitanika o potencijalnim ekološkim pretnjama po zdravlje i zdravlje porodice, etnički raščlanjeni podaci

Po drugi put uzastopno, ispitivanje javnog mnjenja Puls javnosti takođe se raspitalo o svesti o klimatskim promenama. Ukupno 17,8% (12,3% u jesen 2021) veruje da je Kosovo pogođeno klimatskim promenama, a 63,4% (49,7% u jesen 2021) veruje da je donekle pogođeno klimatskim promenama. Ukupno 16% (30,7% u jesen 2021.) veruje da su klimatske promene imale mali uticaj, dok je za 2,8% (7,3% u jesen 2021.) klimatske promene imale veoma mali uticaj na Kosovo. Podaci razvrstani po polu ne pokazuju velike razlike u percepciji muškaraca i žena o uticaju klimatskih promena na Kosovo: ukupno 83,2% (61,6% u jesen 2021) muškaraca i 79,3% (62,6% u jesen 2021) žena veruje da je Kosovo u velikoj meri i donekle pogođeno klimatskim promenama, dok 16,8% (38,3% u jesen 2021.) muškaraca i 20,5% (37,4% u jesen 2021.) žena veruje da na Kosovo klimatske promene utiču malo i veoma malo.

Slika 19 Svest ispitanika o uticaju klimatskih promena na Kosovu

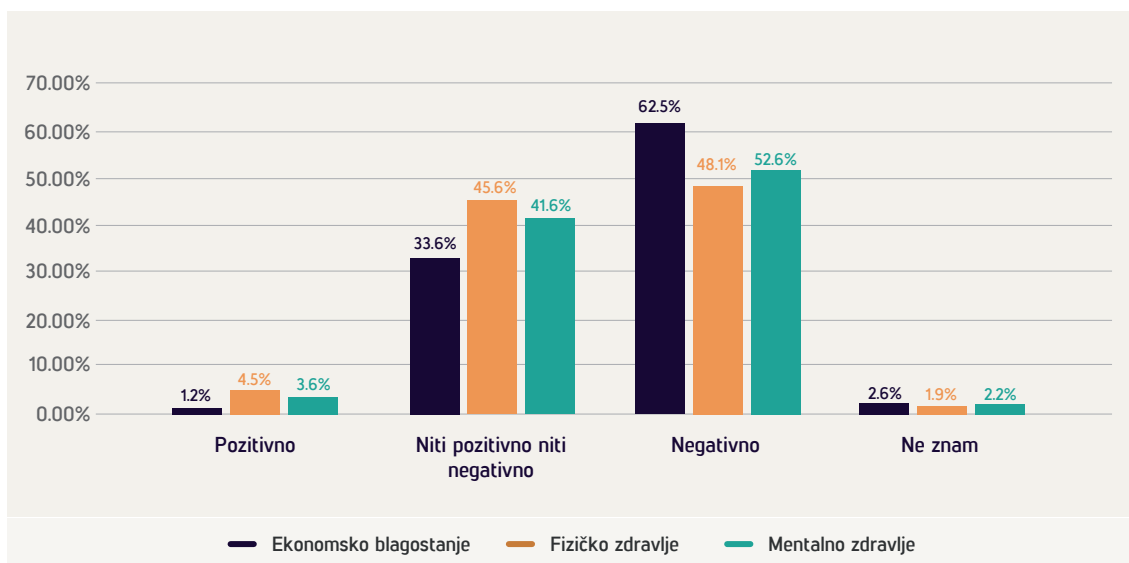
Ethnically disaggregated data show that 82.5% (62.7% in autumn 2021) of Kosovo Albanians believed that Kosovo is impacted a lot and somewhat by climate changes, followed by 64.5% of members of other Kosovo communities (66% in autumn 2021) and 64.3% of Kosovo Serbs (51.9% in autumn 2021). The latter led (35.7%) in believing that Kosovo is impacted little and very little by climate changes (48% in autumn 2021), followed by members of other Kosovo communities (35.5% versus 34% in autumn 2021) and Kosovo Albanians (17.5% versus 37.4% in autumn 2021).

Slika 20 Svest ispitanika o uticaju klimatskih promena na Kosovu, etnički raščlanjeni podaci

COVID-19

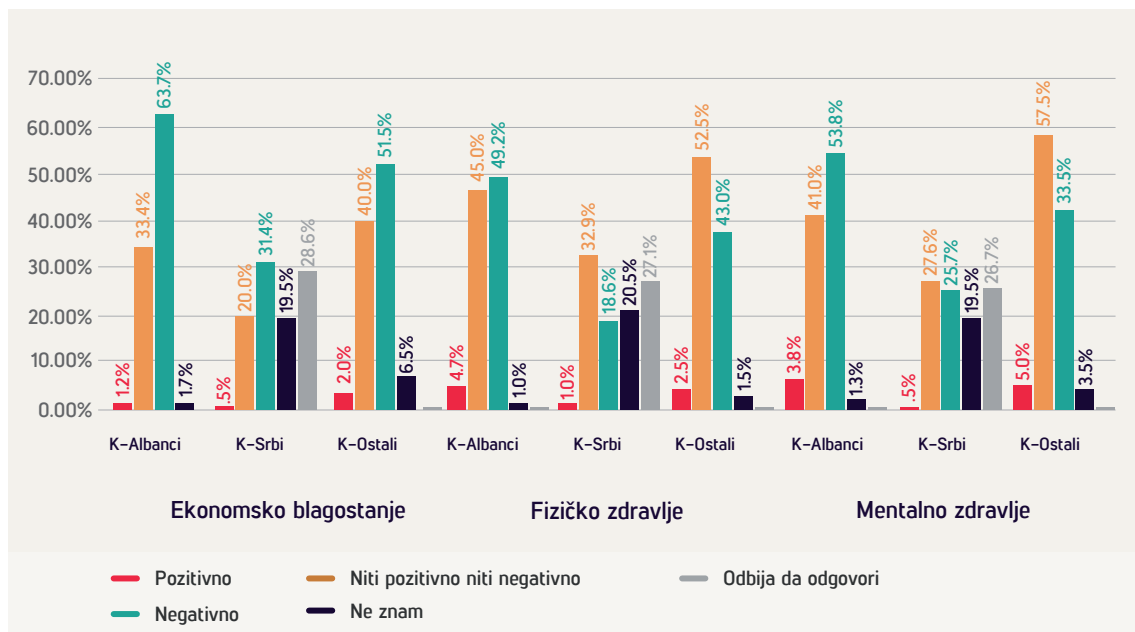
Istraživanje javnog mnjenja iz aprila 2022. sadržalo je pitanja o pandemiji COVID-19. Ispitanici su prvo pitani o uticaju COVID-19 na njihovo ekonomsko blagostanje, fizičko zdravlje i mentalno zdravlje. Ukupno 62,5% (51% u jesen 2021, 60,7% u maju 2021, 68,7% u decembru 2020, i 65,9% u aprilu 2020) izjavilo je da je COVID-19 imao negativan uticaj na njihovo ekonomsko blagostanje. Ukupno 48,1% (43,9% u jesen i maju 2021, 46,9% u decembru 2020, i 40,7% u aprilu 2020.) izjavilo je da to negativno utiče na njihovo fizičko zdravlje. Ukupno 52,6% (50,7% u jesen 2021, 48,6% u maju 2021, 52,8% u decembru 2020, i 59% u aprilu 2020) navelo je da to utiče na njihovo mentalno zdravlje. Kao i u prethodnoj anketi, ovi podaci sugerišu da je situacija nastala izbijanjem COVID-19 na Kosovu, imala veliki negativan uticaj na ekonomsko blagostanje ispitanika, a zatim na mentalno zdravlje i fizičko zdravlje. Podaci razvrstani po polu pokazuju da su žene generalno više pogođene nego muškarci. Što se tiče ekonomskog blagostanja, žene (62,5%) su nešto više pogođene nego muškarci (60,8%). Fizičko zdravlje žena (50,1%) je više pogođeno nego muškaraca (45,1%). Uticaj COVID-19 na mentalno zdravlje žena (53,7%) bio je veći nego kod muškaraca (50%).

Slika 21 Uticaj situacije koju je stvorio COVID-19 na ekonomsko blagostanje i na fizičko i mentalno zdravlje

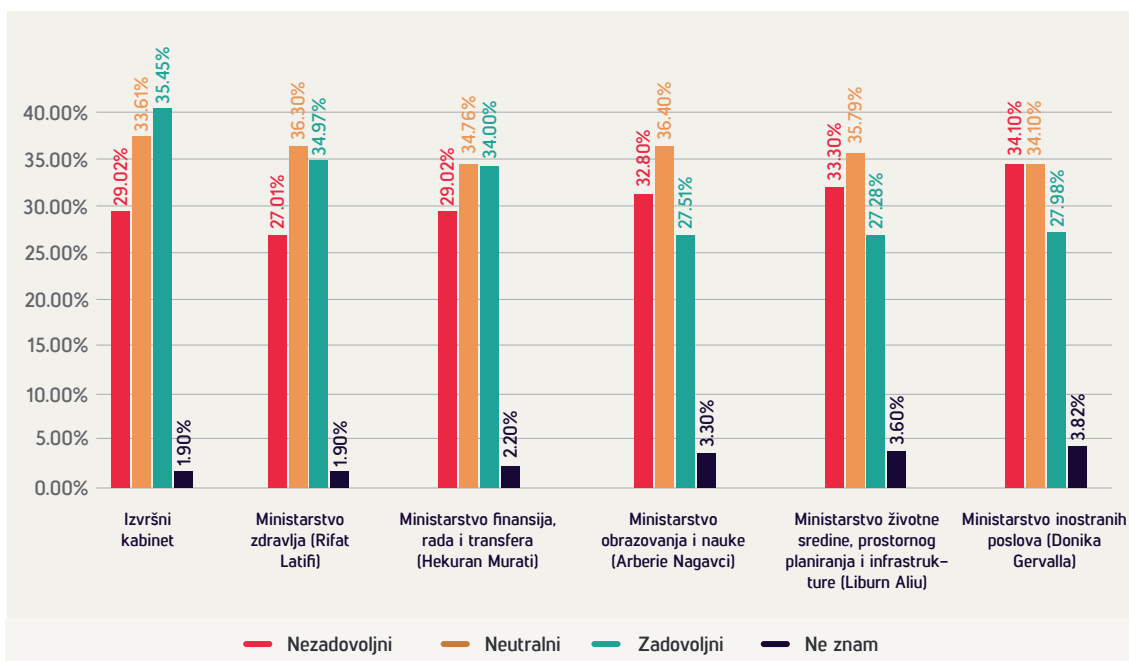
Podaci razvrstani po etničkim grupama pokazuju da se negativan uticaj COVID-19 na ekonomsko blagostanje povećao među kosovskim Albancima i pripadnicima drugih kosovskih zajednica, ali se smanjio među kosovskim Srbima: ukupno 63,7% (51,9% u jesen 2021.) kosovskih Albanaca, 31,4 % (38,6% u jesen 2021) kosovskih Srba i 51,5% (47% u jesen 2021) pripadnika drugih kosovskih zajednica prijavilo je negativan uticaj COVID-19 na njihovo ekonomsko blagostanje.

Ukupno 33,4% kosovskih Albanaca, 20% kosovskih Srba i 40% pripadnika drugih kosovskih zajednica odgovorilo je da nema uticaja na njihovo ekonomsko blagostanje zbog izbijanja COVID-19. Dok je 49,2% kosovskih Albanaca izjavilo da je COVID-19 imao negativan uticaj na njihovo fizičko zdravlje, 18,6% kosovskih Srba i 43% pripadnika drugih kosovskih zajednica izjavilo je isto. Istovremeno, 53,8% kosovskih Albanaca, 25,7% kosovskih Srba i 33,5% pripadnika drugih kosovskih zajednica prijavilo je negativan uticaj COVID-19 na njihovo mentalno zdravlje.

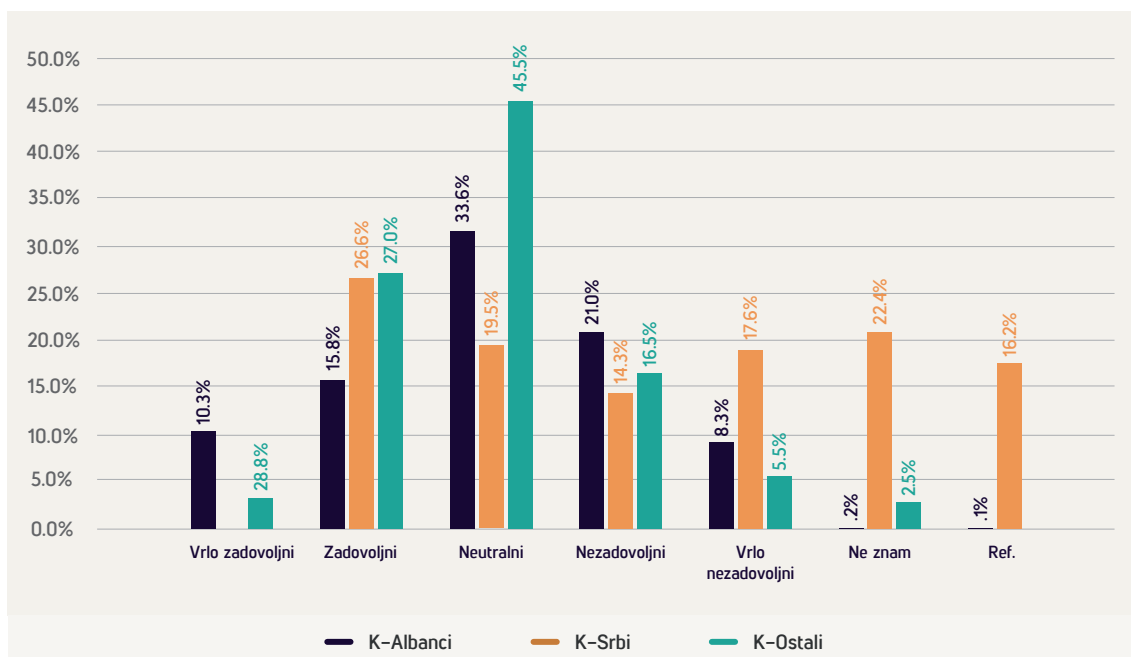
Slika 22 Uticaj situacije koju je stvorio COVID-19 na ekonomsko blagostanje, fizičko zdravlje i mentalno zdravlje, etnički raščlanjeni podaci

Ispitanici su takođe bili upitani da li su zadovoljni merama koje su preduzele centralne institucije Kosova za sprečavanje širenja COVID-19. Podaci ukazuju na blagi porast nivoa zadovoljstva u poređenju sa istraživanjem javnog mnjenja iz jeseni 2021. godine. Tačnije, merama izvršnog kabineta Kosova zadovoljno je 35,5% ispitanika naspram 32,3% u jesen 2021, 43,6% u maju 2021. i 78,8% u aprilu 2020. Nivo zadovoljstva je bio najniži u decembru 2020. samo 15% ispitanika je zadovoljno. Podaci razvrstani po polu pokazuju da su muškarci (37,3%) bili zadovoljniji merama koje je preduzela izvršna vlada Kosova kao odgovor na izbijanje pandemije nego žene (33,8%). Shodno tome, nivo nezadovoljstva je veći kod žena (31,2%) nego kod muškaraca (26,7%).

Slika 23 Zadovoljstvo reakcijom i odgovorom javnih institucija na krizu izazvanu izbijanjem COVID-19

Podaci razvrstani po etničkim grupama pokazuju porast zadovoljstva među kosovskim Albancima i kosovskim Srbima, ali pad zadovoljstva među pripadnicima drugih kosovskih zajednica, u poređenju sa istraživanjem javnog mnjenja iz jeseni 2021. godine. Ukupno 36,9% (32,9% u jesen 2021) kosovskih Albanaca bilo je zadovoljno merama izvršnog kabineta Kosova, zatim 30% (44,5% u jesen 2021) pripadnika ostalih kosovskih zajednica, dok je samo 10% (8,6% kosovskih Srba u jesen 2021. izrazilo je zadovoljstvo merama koje je kosovska izvršna vlada preduzela da spreči širenje pandemije COVID-19. Zabeležen je blagi pad nezadovoljstva među kosovskim Albancima i značajan pad među kosovskim Srbima, kao i blagi porast nezadovoljstva među pripadnicima drugih kosovskih zajednica u poređenju sa istraživanjem javnog mnjenja iz jeseni 2021. godine. Ukupno 29,3% (31% u jesen 2021.) kosovskih Albanaca je bilo nezadovoljno, zatim 31,9% (59% u jesen 2021.) kosovskih Srba i 22% (20% u jesen 2021.) pripadnika drugih kosovskih zajednica. Ostale kosovske zajednice prednjačile su u neutralnosti (45,5%), a slede ih kosovski Albanci (33,6%) i kosovski Srbi (19,5%).

Slika 24 Zadovoljstvo odgovorom javnih institucija na krizu izazvanu izbijanjem COVID-19, podaci podeljeni prema etničkoj grupi

Metodologija

Nalazi predstavljeni u ovom dokumentu zasnovani su na istraživanju javnog mnjenja koje je anketiralo 1.306 ispitanika na Kosovu starijih od 18 godina, od 6. do 24. aprila 2022. Uzorak je uključivao isti broj muškaraca i žena iz svih kosovskih opština i regiona, pokrivajući i gradska i ruralna područja. U pogledu etničke zastupljenosti, uzorak je obuhvatio 896 kosovskih Albanaca, 210 kosovskih Srba i 200 pripadnika drugih kosovskih zajednica (kosovske Aškalije, kosovski Bosanci, kosovski Egipćani, kosovski Goranci, kosovski Romi i kosovski Turci). Istraživanje je zasnovano na višestepenom nasumičnom uzorkovanju verovatnoće i sprovedeno je putem intervjua licem u lice. Uzorak je reprezentativan za domaćinstva na Kosovu.⁵

⁵ U izveštaju se koriste termini procenat i procentni poen. Procentni poen je brojčana razlika između dva procenta; dok je procenat odnos izražen kao deo od 100. Procenat se odnosi na stopu promene, dok procentalni poen meri stvarni iznos promene.

Ponderisanje ukupne populacije

Istraživanja Puls javnosti su uzorkovala veći broj pripadnika manjina kako bi se podaci razvrstali po etničkoj pripadnosti. Međutim, prilikom izračunavanja ukupnih brojeva, tim Pulsa javnosti ponderiše podatke u odnosu na stvarni broj stanovnika. Od 2002. godine korišćeni su sledeći procenti za ponderisanje ukupne populacije:

Kosovski Albanci: 88%;

Kosovski Srbi: 6%;

Pripadnici ostalih kosovskih zajednica: 6%.

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine i po zvaničnim podacima Kosovske agencije za statistiku, trenutni etnički sastav na Kosovu je sledeći:

Etnička pripadnost	Ukupna populacija	Procenat od ukupne populacije
Kosovski Albanci	1,616,869	92.93
Kosovski Srbi	25,532	1.47
Kosovski Turci	18,738	1.08
Kosovski Bošnjaci	27,533	1.58
Kosovski Goranci	10,265	0.59
Kosovski Goranci	8,824	0.51
Kosovske Aškalije	15,436	0.89
Kosovski Egipćani	11,524	0.66
Ostali, oni koji odbijaju da odgovore i oni koji su nedostupni	5,104	0.29
Ukupno	1,739,825	100.00

Kada bi se ove cifre primenile na istraživanje Puls Javnosti, ponderisanje bi bilo kako sledi:

Kosovski Albanci: 93%;

Kosovo Srbi: 2%;

Pripadnici ostalih kosovskih zajednica: 5%.

Međutim, s obzirom na to da kosovski Srbi na severu Kosova nisu učestvovali na popisu 2011. godine, uz opšte zapažanje da je stopa učešća kosovskih Srba u ostatku Kosova niža, zaključeno je da postoji potreba da se ovde doda još 34.000 kosovskih Srba, što dovodi ukupan broj kosovskih Srba razmatranih za potrebe ove studije do 59.532. Ovo je takođe povećalo ukupan broj stanovnika Kosova na 1.773.825.

Kada su ove promene uzete u obzir, ponderisanje u istraživanju Pulsa javnosti primenjeno je na sledeći način:

Kosovski Albanci: 92%;

Kosovski Srbi: 4%;

Pripadnici ostalih kosovskih zajednica (kosovske Aškalije, kosovski Bošnjaci, kosovski Egipćani, kosovski Goranci, kosovski Romi i kosovski Turci): 4%.

Izračunavanje indeksa

DI je kombinovani prosek zasnovan na nivou slaganja ili neslaganja ispitanika sa sledećim dešavanjima na Kosovu: stepen slobodnih i fer izbora, nadgledanje Skupštine, učinak centralnih institucija, nezavisnost pravosudnog sistema, sloboda izražavanja i medija, postojanje civilnog društva za nadzor, Ustav i zakoni zasnovani na ljudskim pravima i da li lokalna i centralna izvršna vlast rade u skladu sa prioritetima ljudi. DI je kontinuirana mera koja se kreće od 0 do 3, pri čemu ocena od 0 do 1,5 znači da većina ispitanika smatra da demokratizacija nije na pravom putu, a ocena od 1,5 do 3 znači da se većina ispitanika slaže da je demokratizacija na pravom putu.

ECI je kombinovani prosek koji se izračunava na osnovu procene ispitanika o povoljnim ili nepovoljnim ekonomskim uslovima na Kosovu. Konkretno, ispitanici ocenjuju sledeće uslove: očekivanja u pogledu ukupnih prihoda porodice, uslove zaposlenja u narednih šest meseci i procenu trenutnog poslovanja i uslova zapošljavanja. ECI je kontinuirana mera koja se kreće od 0 do 3 gde raspon od 0 do 1,5 ukazuje na nepovoljnu procenu ekonomske situacije od strane većine stanovništva, a opseg od 1,5 do 3 ukazuje na povoljnu ocenu većine.

UNDP
Kosovo

Izveštaj istraživanja

Puls javnosti

XXII

APRIL 2022